...av drošs

...ŪNISTI NOBIJUŠIES NO ...LA GARIEM

...ropas atslēgas pozicijā, pā... komūnistu režīma pastip... paziņoja piespiedu darba ...ināšanu, kas čechu komū... ru sev nepatīkamu cilvēku. ...ingen" speciālkorespondents ...peigās atgriezies no Prāgas ...stu seriju par saviem nove... ...jas" lasītājus.

...ur Narodny Trida sastopas ...nannova Namesti, viņš re... ...lu pūli, kas kailām galvām ...ap pestīšanas armijas ka... ...upu, kura zem klajas debess ...aizlūgšanu.

...kļuvis zināms, ka Gotvaldis ...z Krimu pie Staļina, Prāgā ...ums esot izvērties īstā pā... ...Visi, kam vien vismazākās ...domājot par izceļošanu le... ...nelegāli. Pa Prāgu lidoju... ...as: — mums ir vēl tikai ...dēļas laika, tad Čechoslova... ...padomju republika. Pēc ...es ne vien darba nometnes, ...eportācijas.

...s noskaņojums esot bijis ne ...tā, bet arī starp tiem dau... ..., kas slepenībā esot Berne... ...tēji, pretestības kustībā un ...diplomātu aprindās. Kopš ...ālās Tito obstrukcijas, ko ...līdzīgi salīdzinot ar Italijas ... no Romas-Berlīnes ass, ...s starp Padomju Savienību ...sabiedrotajām valstīm esot tiktāl saasi... ...ka radikālus soļus pretes... ...spiešanai gaidot no dienas ...ēc Prāgas politiķu dornām ...tuvojoties krize, kurā va... ...adzētu lūzt. Katrs bērns ...nājot, ka februāra apvēr... ...s pārsteigums arī ministru ...am Gotvaldam. Apvērsuma ...tāji esot bijuši padomju ...ceministrs Zorins un čechu ...u partijas ģenerālsekretārs ... Kopš tā laika notiekot ne... ...zkulišu cīņa starp Gotvaldu ...paša komūnistu partijas va...

...interesantas esot Braumas ...aldā tikšanos ar Bulgārijas ...prezidentu Dimitrovu. Šais ...ež Čechoslovakijas ārlietu ...Klementisa esot piedalīju... ...ēl vairāki citi. Pēc tam, kad ...un Dimitrovs esot patērē... ...ēigu daudzumu „slivovicas", ...tējuši, ka abi bīstoties no pā... ...pēža, kas spiež viņu zemes, ..., kas vispār pazīstams kā ...kominforma. „Iekšējiem", ...ies, ka viņa stāvoklis Bul... ...darīts ārkārtīgi grūts. Viņš ...padomju spiedienam jādara ...viņam tagad pieticīgi. ...protams, no vienas puses ...par to, ka arī ļaužu bol... ...okas puiši jūtas spilgts, bet ...puses viņi no tā tomēr ne... ...kā laba. Pēc Tito atklātās ...s opozicijā Maskavai, esot ...jams, ka arī Dimitrovs ...un, kā domā, arī ungāru ...šefs Rakošijs mēģinot ...grāku valodu, bet šis rīci... ...tāts varot būt visai nelab... ...audzi jau velkot, paralēles ...valda un kādreizējā Aus... ...sts kanclera Šušniga likte... ...idās, ka Maskava b... ...Gotvaldu pilnīgi ie... ...akiju Padomju Savienībā, ...Hitlers piespieda Šušnigu ...ustriju Vācijā.

...tiskiem spēļiem, Maskavu ...nudināt ārkārtīgi krasais ...istiskais noskaņojums, kas ...ien vairāk izpaužoties visā ...emnieku noskaņojums jau ...i nobriedis dumpim. Vidus ...rodoties pilnīga saimnie... ...rukuma priekšvakarā. Ne... ...tība pārņēmusi arī strād... ...sas, jo arī strādnieki re... ...eguvumi, ko viņiem solīja ...s un rūpniecības reformas, ...ldi, un viņu stāvoklis ne ...labojas, bet pat pasliktinās. ...žurnālists raksta, ka pēc ...čechu aplēsumiem tagad ...akijā esot vis augstākais 10 ...zīvotāju, kas simpatizētu ...em. Īsti uzticamais komū... ...ols neesot lielāks par aug... ...līdz 5 proc. no iedzīvotāju ...

Komūnistu partijai vēl ...lj. biedru, bet partijas va... ...i kļuvuši ļoti domīgi, ap... ...aunu biedru uzņemšanu un ...rtijas tīrīšanu. Patiesībā ...ot, ka daudzi komūnistu ... iestājušies partijā, lai sa... ...no iekšpuses. Seviški bīs... ...izrādījusies sociāldemo... ...ūšana partijā pēc tam, kad ...ūnisti piespieduši sociālde... ... apvienoties ar viņiem. ...vrs esot izvērties par ļoti ...komūnistiem, kas ievilkuši ... „Trojas zirgu".

...nds, starp citu, atstāsta šā... ...u ar kādu augstāku ierēdni, ...rūtīm piespraudis komūnis... ...s nozīmi: „Es biju sociāl... ...s un savā sirdī esmu tāds ... Mani piespieda iestāties ...partijā. Ko lai daru? ...a taču nevar emigrēt. Cik ... iespējams, katram jālūko ... un jācer uz pārmaiņām."

LATVIA
Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 89 (194)
Sestdien, 1948. g. 16. okt.

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Čulītis, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālr. 50), apg.: Marktpl. 25 (t. 94), spiest: Bgm.-Landmann.-Pl. 7 (t. 92)

Neveiksme starpniecības mēģinājumiem Parīzē

Jauna attīstība Berlīnes jautājumā

Baltiešu diplomāti Parīzē

Stokholmas „Latvju Ziņas" savā 9. oktobra numurā ziņo, ka sakarā ar UN sesiju, kurā piedalās daudzi visas pasaules diplomāti, uz Parīzi devušies arī vairāki baltiešu politisko centru pārstāvji. Tur jau ieradušies Lietuvas augstākās atbrīvošanas komitejas delegāti prof. Kaminsks, Dr. Krupavičs un sūtnis Sidzikausks, bet no latviešiem bīskaps J. Rancāns un sūtnis Dr. M. Valters. Latviešu nacionālā padome no Vācijas uz Parīzi deleģējusi sūtni R. Liepiņu. No Igauņu nacionālās komitejas Parīzē ieradies J. Mikelsons. Baltiešu delegāti Parīzē rīkojoties saskaņoti un kopīgi.

Kādas bijušas Višinska prasības un rietumnieku nepiekāpība

Mieru var panākt nevien ar draudzību, bet arī ar vienošanos

„Starpniecības mēģinājumu periods" Berlīnes problēmas kārtošanā Parīzē beidzies galīgi nesekmīgi, un vakar pēcpusdienā šī jautājuma apspriešanai pēc ilgāka pārtraukuma atkal sanāca UN Drošības padome. Padomes sešas neitrālās valstis ar saviem kompromisa priekšlikumiem mēģināja jautājumu atrisināt „mājas kārtībā", bet mēģinājums cieta neveiksmi tāpēc, ka Maskavas pretprasības bija rietumniekiem nepieņemamas: Višinskis, kā ziņo, prasījis Berlīnes jautājuma svītrošanu no Drošības padomes darba kārtības un četru valstu sarunu atjaunošanu tai vietā, kur tās atradās 30. augustā.

Galvenā starpnieka, Argentīnas ārlietu ministra Huana Bramuļas pēdējo dienu sarunās ar Višinski un trīs rietumvalstu pārstāvjiem galīgi noskaidrojās, ka nekādu izredžu uz vienošanos par sešu valstu kompromisa priekšlikumu nav un interno apspriežu turpināšana nozīmētu tikai laika zaudējumu. Bramuļas versija paredzēja vienlaicīgu Berlīnes blokādes atcelšanu un četru valstu ārlietu ministru padomes sasaukšanu, kamēr rietumu sabiedrotie jo-projām negrozāmi palika pie savas prasības, ka blokādes izbeigšana ir priekšnoteikums jebkādu sarunu sākšanai. Rietumnieki, ievērojot arī krievu nepietiekamo atbildi, paziņoja, ka nav ieinteresēti tālākās starpniecības akcijās un vēlas drīzāku savas sūdzības izskiršanu Drošības padomē. Par savu nostāju turpmākajās debatēs Drošības padomē ASV, Lielbritanijas un Francijas delegāti ceturtdien apspriedās divas reizes.

„Daily Herald" un vairāki citi angļu laikraksti, novērtējot „starpniecības periodu" Parīzē, atzina, ka pēc krievu atbildes visa problēma atrodas uz mata turpat, kur tā bija sarunu izjukšanas brīdī, un tā atkal nesamazinātā smagumā nostājas Drošības padomes priekšā. Tāpat BBC korespondents gan atzinīgi novērtēja Bramuļas godīgās starpnieka pūles, bet arī atzina, ka stāvoklis nav grozījies nemaz. Konservatīvais „Daily Mail" pareģoja UN kritiskas dienas, ja pēdējā stundā neiestāsies negaidīts pagrieziens. Patlaban abas puses pūloties iegūt laiku: viena — lai pierādītu gaisa tilta iedarbīgumu, otra — lai mēģinātu pierādīt pretējo.

Pēc AP ziņām, rietumvalstis vienojušās, ka gaidāmā padomju veto gadījumā Berlīnes problēmu nodos UN kopsapulcei, lai panāktu divu trešdaļu vairākuma rezolūciju, kas gan nebūtu saistoša, bet klaji konstatētu pasaules priekšā, ka Maskava, šādi rīkodamās Berlinē, rotaļājas ar kara iespēju. Oficiālās Parizes aprindās, esot paskaidrots, ka rietumvalstis tomēr nevēloties galīgi aizcirst durvis turpmākam miermīlīgam atrisinājumam, nedz arī plānojot kādu atmaksas akciju.

Pēc „Newsweek" informācijas, Berlīnes jautājuma diskusijas UN forumā Maskavai nemaz neesot nevēlamas. UN, pēc krievu domām, vienīgi demonstrēšot savu galīgo nespēju atrisināt problēmu un cietīšot smagu prestiža zaudējumu. Šāda Apvienoto Nāciju prestiža graušana esot vairāk Kremļa interesēs, nekā demonstratīva Padomju Savienības aiziešana no UN, kas šo organizāciju vienīgi pārvērstu par vispasaules pretkomūnistisku apvie-

(Beigas 3. lpp.)

ASV spējīgas atbildēt uzbrukumam dažu stundu laikā

Kaut gan, pēc amerikāņu vadītāju amatpersonu domām, karš nav gaidāms, tomēr tās sagatavojušās arī gadījumam, ja neticamais notiktu, un karš pēkšņi sāktos. Lai ASV nekas nevarētu pārsteigt, ir gatavi plāni tūlītējai militāras akcijas sākšanai, un stratēģiski gaisa uzbrukumi ienaidnieka centriem varētu sākties dažas stundas pēc pirmā šāviena. Kā tālāk ziņo „Newsweek", pēkšņa kara gadījumā augstākās amerikāņu militārās un civilās amatpersonas ar īpašas telefona trauksmes sistēmas palīdzību iespējams apziņot nedaudzās minūtēs. Katra amatpersona ir sagatavota nekavējoties izdot rīkojumus, kas nepieciešami, lai visa nācija stātos karā. Nekavējoties ārkārtējā sēdē sanāktu ASV kongress, lai pieteiktu karu un izdotu virkni sagatavotu kara laika likumu. To visu būtu iespējams paveikt nedēļas laikā.

N

Karalis Džordžs aicina nodrošināt mieru

Pirmdien Londonā sākās britu imperijas konference, kurā piedalās dominiju ministru prezidenti vai viņu vietnieki. Trešdien konferences dalībnieki bija Lielbritanijas karaļa un karalienes viesi Bekinghemas pilī. Pieņemšanā piedalījās arī Etlijs un Vinstons Čerčils.

Karalis Džordžs VI apsveikuma runā norādīja, ka vēl nevienam viņa priekštecim nav bijis iespējams apsveikt deviņu valdību galvas. Īpašu prieku karalis izteica, ka imperijas konferencē piedalās Indijas, Pakistānas un Ceilonas ministru prezidenti. „Pasaule šodien atrodas šausmīgās bailēs," teica Džordžs VI, „tā gaida, lai britu imperija palīdz nodrošināt mieru. Mēs nevaram ļaut, ka cilvēce pievilas. Nekad mēs nepielaidīsim tiranniju un apspiešanu. Bet to aizkavēt iespējams vienīgi tādām valstīm, kur atzīst brīvību un cilvēka tiesības."

Pēc BBC informācijas, viens no konferences svarīgākajiem jautājumiem būs britu imperijas saskaņota aizsardzība, jaunas metodes un jauni līdzekļi. Jau tuvākajās dienās aizsardzības jautājumā sagaida britu premjēra Etlija ziņojumu.

BBC

BRITU DELEGĀTS PRASA PACELT DZELZS PRIEKŠKARU,

BET MAĻIKS TO NOSAUC PAR IEJAUKŠANOS PADOMJU SAVIENĪBAS IEKŠĒJĀS LIETĀS

Apvienoto nāciju politiskā komisija trešdien beidza vispārējās debates par atbrunošanās jautājumu. Darbs tagad pāriet uz apakškomisiju, kurai jāapspriež septiņi priekšlikumi. Pēdējo ierosināja Francija, kas ieteica atbrunošanu uzdot starptautiskam iestādījumam. Katru gadu atsevišķām valstīm būtu regulāri jāziņo par saviem militārajiem spēkiem, ko tad attiecīga komisija pārbaudītu uz vietas.

Debašu pēdējā dienā nozīmīgu runu teica britu delegāts, ģenerālprokurors Šokross. Padomju delegācijas vaditājs Višinskis solījies gan publicēt ziņas par Padomju Savienības brunotajiem spēkiem, bet tikai pēc tam, kad lielvalstis būs izpaudušas noslēpumus par atombumbām un baktērioloģiskā kara ieročiem. Praktiski Višinska ierosinājums ir nevērtīgs, kamēr pastāv dzelzs priekškars. Kaut arī padomju viceministrs visu laiku runāja par savstarpējas uzticības atmosfairu, personīgas dabas uzbrukumos saviem oponentiem viņš tomēr atļāvās ielikt mutē tādus argumentus, ko viņi vispār nav lietojuši. „Ir tiešām nožēlojami," teica Šokross, „ka cilvēki ar lielu intelligenci un personīgu šarmu lieto tādus vārdus, kas viņiem sveši."

Tālāk britu ģenerālprokurors norādīja, ka uzticībai ceļā stāv Padomju Savienības propaganda, dzelzs priekškars un informācijas trūkums par krievu brunotajiem spēkiem. Višinskis gan runāja par miera ellas koka zariņu, bet to pateica tik skarbi un asi, ka likās, drīzāk viņš domā kādu sitamo instrumentu. Un dzelzs priekškaru nevar padarīt par neesošu tikai tāpēc, ka padomju delegācijas vadītājs to noliedz. Tad Šokross burtiski teica:

„Lai mēs uzticētos jums, atļaujiet laikrakstu korespondentiem brīvu kustību Padomju Savienībā; atļaujiet ceļot diplomātiem, kā tas ir atļauts visās civilizētās valstīs; atļaujiet brīvu kustību privātajām lidmašīnām; atļaujiet Lielbritanijai nodibināt konsulātu Kijevā un Minskā; atļaujiet Padomju Savienībā pārdot mūsu laikrakstus; ļaujiet saviem studentiem studēt mūsu universitātēs un laidiet mūsu studentus Padomju Savienībā. Ar šādu rīcību jūs radīsit uzticību. Bet tās vietā Višinska kungs vienmēr „rībina savas vecās bungas'."

Tad Šokross runāja par padomju pagrīdes darbu un piekto kolonnu, kas visās zemēs mēģina sabotēt jaunuzbūves darbu. „Viens mazs vārdiņš no Maskavas puses," piebilda britu ģenerālprokurors, „lautu daudzām valstīm nodibināt kārtību pašu mājās un veltīt savus spēkus mieram un jaunuzbūvei. Bet šis mazais vārdiņš nenāk."

Pēc Šokrosa runas sekoja padomju delegāta Maļika parastā polēmika. Viņš apvainoja britu ģenerālprokuroru, ka tas ņēmis argumentus no „Trocka, Hitlera, Gēringa, Gebelsa un Ribentropa arsenāla". Viena trešdaļa Šokrosa runas bijusi „iejaukšanās Padomju Savienības iekšējās lietās, otra trešdaļa sastāvējusi no „bungu rībināšanas", bet pārējā daļā atkārtoti „veci argumenti".

Vakar Drošības padome sāka apspriest Palestīnas jautājumu, iepriekš noklausoties Dr. Banša ziņojumu par pašreizējo stāvokli. Britu delegāts sērs Kedogens ierosināja pieprasit no Izraelas sīku informāciju par grāfa Bernadota nogalināšanu un līdzšinējo izmeklēšanu.

BBC

Padomju Savienība ir vienīgā imperiālistiskā valsts, saka Bevins

Padomju Savienības agresīvās tieksmes pēdējā laikā kļuvušas izteiktākas, ceturtdien Londonā deklarēja britu ārlietu ministrs, runājot kādā angļu rūpnieku sanāksmē. „Krievi iziet uz izplešanos," teica Bevins, „un Padomju Savienība tagad ir vienīgā imperiālistiskā valsts. Es tomēr neredzu pamata uztraukumam. Ja Lielbritanija nevar panākt saprašanos ar Padomju Savienību, tad jājautā, vai mēs varam sadzīvot viens otram blakus. Lai ļaudis Padomju Savienībā bauda dzīvi savā veidā, es neesmu par iejaukšanos, bet tad lai arī neviens neņem ļaunā, ja Lielbritanija reagēs pret iejaukšanos savā dzīvē."

Tālāk britu ārlietu ministrs uzsvēra, ka ilgstoša miera nodrošināšanai Rietumeiropai jāsadarbojas ar britu imperijas sastāvdaļām, ar Tuvajiem austrumiem un Dienvidaustrumu Āziju, tādā veidā radot izlīdzinātāju centru, kas, izmantojot savas saimnieciskās bagātības, spētu nodrošināt mieru vairākām paaudzēm. Par Anglijas saimniecību Bevins izteicās, ka rūpniecības problēmu atrisināšanā starp kapitālu un strādniekiem Lielbritanija esot priekšā pārējai pasaule par 50 gadiem.

BBC

KĀ NODROŠINĀT RIETUMEIROPU

VALTERA LIPMANA PLĀNI RIETUMU AIZSARDZĪBAI PRET AGRESIJU

Turpinot interno apspriežu virkni ar Skandināvijas ārlietu ministriem, ASV ārlietu ministrs Maršals ceturtdien Parīzē sastapās ar savu zviedru kollēgu Undenu. Par apspriežu saturu oficiāla ziņojuma trūkst bet jāpieņem, ka runa bijusi par Skandināvijas v... u tuvināšanu Rietumeiropas ūnijai, ko ASV atzīst par ļoti vēlamu. Dānija un Norvēģija, kā zināms, sava ģeografiskā stāvokļa dēļ noskaņotas par ciešāku saistīšanos ar Rietumeiropas valstīm, bet plāna reālizēšanu par Skandināvijas ūnijas un Rietumvalstu ūnijas apvienošanu kavē Zviedrijas pārāk atturīgā nostāja, kas joprojām vēlas palikt pie līdzšinējā neitrālitātes principa, ar ko cer iztikt arī nākotnē. Trīs Skandinavijas valstu aizsardzības ministri vakar Oslo apspriedās par kopīgiem aizsardzības jautājumiem.

Vašingtonas politiskajās aprindās izteikta doma, ka Maršals cenšoties pasteidzināt dažādo rietumu reģionālo ūniju sistēmas izveidošanu, lai vēl pirms ASV prezidenta vēlēšanām tajā sasaistītu Rietumeiropas, Skandināvijas un Atlantijas ūnijas valstis.

Rietumeiropas aizsardzības problēmām veltītā rakstā arī pazīstamais amerikāņu žurnālists Lipmans uzsver, ka šinī jautājumā vitāli ieinteresētas ASV, bet grūtumus rada veidi un līdzekļi, kādiem šo aizsardzību nodrošināt. Kaut arī Rietumeiropas valstu aizsardzības spējas ar katru dienu pieaug, tomēr pašreiz to iekšējās problēmas tik lielas, ka militārais potenciāls sasniedzis gandrīz vai visu laiku zemāko līmeni. Lai to palielinātu līdz vajadzīgajiem apmēriem, būtu vajadzīgi apmēram divi gadi. Kaut arī tūlīt pēc prezidenta vēlēšanām sasauktu ASV kongresu ārkārtējā sesijā, alianses līguma ratificēšanai, militārās palīdzības piešķiršanai Eiropai un pārējiem nepieciešamiem lēmumiem, tomēr pēc tam vēl paietu laiks, līdz Eiropā rastos kontinentālas armijas, spējīgas aktīvai aizsardzības operācijai starp Elbu un Reinu.

Līdz tam laikam, tālāk norāda Lipmans, tāpat kā pašreiz, viss atkarātos nevis no rietumu iespējas atturēt sarkano armiju, bet gan no prasmes atturēt Kremli no uzbrukuma pavēles došanas. Patlaban līdzsvaru uztur rietumu iespēja izpostīt padomju pilsētas, pretim padomju armijas iespējai ielauzties Rietumeiropas pilsētās. Ja izdotos efektīvi apbrunot Rietumeiropu, spēku līdzsvars radikāli pārmainītos rietumu labā. Krievu pilsētas joprojām būtu ievainojamas atombumbām, bet rietumu pilsētas būtu drošas pret krievu kājniekiem.

Rietumeiropas brunošanās posms tomēr būtu bīstams periods, jo krievu reakcija pret militāru Maršala plānu būtu vēl asāka nekā pret tagadējo saimniecības, it seviški, ja

(Beigas 3. lpp.)

KONGRESĀ SĒD...

Nesen Toronto notikušajā Kanādas latviešu organizāciju pārstāvju sanāksmē nolēma izveidot latviešu apvienību, kurai ievēlēja arī pagaidu valdi. Pēdējā tagad vienojusies apvienību nosaukt par Kanādas latviešu nacionālo apvienību. Apvienības uzdevums būs: veicināt iecelošanu Kanādā un sekmēt ģimenes locekļu ievešanu, rūpēties par palīdzību un dzīvokļu sagādi un iestāties par mūsu tautas pamattiesību atgūšanu. Pagaidu valde nolēmusi arī radīt pašpalīdzības fondu, kurā ikvienam Kanādas latvietim jāiemaksā — vīriešiem 50 centi, bet sievietēm 25 centi mēnesī. Kanādā pašreiz jau dzīvo ap 2500 latviešu. Kanādas latviešu klubam (Toronto), kas vēl nav izlēmis pievienošanos apvienībai, rezervēta vieta. Apvienības prezidenta K. Dobeļa adrese ir: 9536 — 107 A Ave, Edmonton, Alberta, Canada. Uzņēmumā KLNA pagaidu valde. No kreisās K. Lazdiņš (Montreala), K. Vītiņš (Toronto), K. Robelis (Edmontona), O. Breņķis (Oakville) un V. Ziedinš.

Vai Francijas komūnisti arī šoreiz zaudēs

Pēc 12 dienu streika stāvoklis Francijā sāk pamazām uzlaboties. Dzelzceļu satiksme jau norit gandrīz normāli. Vakar darbus atsāka arī Lotringijas un Mozeles apgabala metallstrādnieki. Parīzē ripo atkal taksametri, jo šoferi dabūjuši pieprasīto benzīna papilddevu. Lai gan kalnraču streiks Ziemeļfrancijā vēl turpinās, šur tur dienvidos izmaināma tendence darbus atkal atjaunot. Noskanojums franču valdības aprindās kļūst optimistiskāks. Arī ārzemju preses pārstāvji ziņo, ka Kejam varbūt tomēr izdosies uzvarēt.

Pēdējā laikā aizvien jūtamāka kļūst šķelšanās arī pasaules arodbiedrību apvienībā. Britu strādnieku savienības pārstāvis paziņojis, ka viņš nevarot pielaist, ka angļu iemaksas izmanto komūnistu mērķu propagandēšanai.

BBC

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 89 (194) 1948. g. 16. oktobrī

Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

Senātors Lodžs ierosina uzņemt ASV armijā arī ārzemniekus

ASV senāta ārlietu komisijas loceklis un ārzemnieku iesaistīšanas plāna ASV armijā autors Henrijs Dž. Lodžs (Lodge), žurnālā Look ievietojis rakstu, kas rāda svarīgas pārvērtības amerikāņu domāšanā un var arī mūs interesēt. Vispirms Lodžs norāda, kā „šajā pēckara pasaulē mums, amerikāniem, nepieciešami draugi ārzemēs". Kongress jau esot ķēries pie jauniem pasākumiem, lai Savienotām Valstīm iegūtu vairāk draugu ārzemēs, un izcils piemērs tam esot ASV Eiropas jaunuzbūves plāns. „Man bija vienkāršs priekšlikums — tālāk saka Lodžs, — ko pieņēma senāts — uzņemt ASV armijā 25000 dažādu tautību jauniešus. Viņiem vajadzētu dienēt piecus gadus, un tad viņi varētu iegūt Amerikas pavalstniecību."

„Dažas valstis mēģina nopirkt sabiedrotos, vervējot tā saucamajos „ārzemnieku leģionos" profesionālus algotņus, kas izolēti sevišķās vienībās. Mans priekšlikums turpretim dod mums individuālus sabiedrotos, kas valkā mūsu uniformas. Tos sadalītu pa amerikāņu vienībām — varbūt ne vairāk kā trīs vai četrus cilvēkus rotā vai duci bataljonā. Ir grūti iedomāties labāku iespēju jauniešiem iepazīties ar mūsu dzīves veidu."

„Šis ir arī savstarpējās apmaiņas priekšlikums. Mēs piedāvajam labākas fiziskās dzīves priekšrocības un ASV pilsoņu tiesību iegūšanu, bet iegūstam cilvēku dotības, kuras citādi nespējam dabūt un kas varētu būt svarīgas mūsu drošībai. Piemēram, iedomājaties virsniekus un instruktorus, kuru spējas un lojalitāte pierādīta, kas prot valodas un pazīst ārzemju apstākļus, pie kam šiem cilvēkiem līdzīgi nav atrodami pašā Amerikā. Tie būtu neatsveramas kapitāls katrā nākamā militārā operācijā. Cik bieži gan mēs otrā pasaules karā neizjutām tādu spējīgu jaunu karavīru trūkumu, kas labi prastu svešvalodas un pazītu citu tautu ieražas."

Bez tam priekšlikums dod arī nemateriālus labumus. Daži no šiem brīvprātīgajiem pēc piecu gadu dienesta varbūt vēlēsies atgriezties dzimtenē. Kādu gan labāku izglītību tie varētu iegūt demokratiskā dzīves veida izplatīšanā tais zemēs, no kurām tie cēlušies, kā piecu gadu pieredzi amerikāņu armijā? Tie būtu jauna „Amerikas balss".

„Ir izteiktas domas, ka ārzemnieku vervēšana esot nācijas vājuma pazīme. Šie neapdomīgie kritiķi darītu labi, ja apmeklētu Revolūcijas kara piemineklī Jorktaunā un izlasītu to kareivju vārdus, kas cīnījās, lai radītu Savienotās Valstis. Tiem vajadzētu arī aiziet uz Getisburgas kaujas lauku un izlasīt īru vārdus, kas apbedīti zem ķeltu krusta — to vārdus, kas lielā skaitā cīnījās šīs zemes patstāvības dēļ un to Anglijas strādnieku vārdus, kas Linkolna vadībā šeit nolikuši galvas. Visur, kur lijušas asinis mūsu tautas saglabāšanai, tie atradīs, ka tur bijuši arī šīs zemes uniformās tērpti ārzemnieki. Atcerieties Lafajetu, Kosčuško, Pulaski! Vai kāds apgalvos, ka viņu pūles vājinājušas Savienotās Valstis?"

„Pasaulē miljoniem cilvēku skatās uz Savienotām Valstīm kā uz demokratijas aizstāvi. Būtu pareizi piešķirt šo tautu ļaudīm tiesības palīdzēt amerikāņiem nest brīvības lāpu. Dažādu iemeslu dēļ tiem nav iespējams veidot pašiem savas armijas. Bet viņu jaunieši var mums palīdzēt kā individuāli sabiedrotie un mums arī būtu tiem jādod šī iespēja."

„Es cīnīšos par šo priekšlikumu no jauna Kongresa nākamajā sesijā, — nobeidz Lodžs — jo ar priekšlikuma īstenošanu mēs tiešām iegūtu spējīgus un spēcīgus cilvēkus, kurus citādi nespējam dabūt un kas mums absolūti nepieciešami, ja vēlamies sekmīgi tikt galā ar nākotnes izaicinājumu."

Izlasot A. Ceichnera brošūru

Austrālija,

katrs gūs objektīvas ziņas par šī tālā kontinenta dabu, dzīves standartu un nākotnes iespējām. Cena DM 1.50. Pieprasiet nometņu grāmatnīcās. Vairumā **Latvijas apgādā,** Günzburg/Do., Marktplatz 25.

ASV latviešu rūpes, kā palīdzēt tautiešiem Eiropā

VĒSTULE LATVIJAI NO ASV

Bukskountijas latviešu baptistu draudzes 37. gadu svētki izvērtās par visai iespaidīgu ASV dzīvojošo tautiešu domu un darbu izpausmes brīdi, jo pēc svētkiem sanāksmē pulcējās arī 1947. g. 29. jūnijā Filadelfijā latviešu organizāciju konferencē ievēlētā komiteja. Sēdē piedalījās komitejas priekšsēdis Dr. C. Ross, māc. Eglītis, māc. Klaupiks, Dr. Daugmanis, Egle, Zīverts un Brūveris. Bez tam ieradās viesi — Latvian Relief sekretārs Pētersons, Ozoliņš, Džonsons, Sverns, Odiņš, Zeltiņš un Vokrots.

Pārrunās galvenie temati bija par atvieglojumu sagādāšanu Vācijas latviešiem, kas vēlas iecelot Savienotajās Valstīs un palīdzības darbu tautiešiem Eiropā. Baptistu savienība vispirms ieinteresēta savu ticības locekļu pārvešanai uz ASV, bet no palīdzības iespējamības robežās neizslēgs arī citu konfesiju piederīgos. Vērojams, ka Amerikas lielākās orģanizācijas, kas spēj sagādāt darbu un izvietot jaunos iebraucējus, it kā saceņšas savā starpā. Tā, piemēram, katoļi jau izteikušies, ka uzņems divas trešdaļas visu iecelotāju. Bostonā un Čikagā ievēlētas komitejas palīdzības veikšanai iecelošanas lietās. Komiteja atzina, ka šādas palīdzības iestādes organizējamas visos ASV centros, kur mīt latvieši. Darbu tomēr kavē tas, ka vēl līdz šai dienai nav izdevusies visu latviešu organizāciju pilnīga apvienošanās. Pieņēma lēmumu, ka latviešu centra radīšanai nepieciešama organizāciju jauna sanāksme. Ja izdosies paveikt vajadzīgos priekšdarbus, tad sanāksme notiks 27. novembrī, lūdzot Filadelfijas latviešu baptistu draudzi uzņemties tās noorganizēšanu.

Puse Bukskountijas latviešu baptistu draudzes līdzekļu, apmēram 800 dolaru, izdots trūcīgo tautiešu atbalstam, nosūtot CARE sainīšus, kas izdalīti 10 latviešu DP nometnēs. Draudzes vadītāji bija vienās domās, ka šis palīdzības darbs turpināms, sevišķi domājot par latviešu bērnu grūto stāvokli Eirōpā. Bukskountijas latviešu baptistu draudzes gada svētki, tāpat kā citus gadus, arī šoreiz izvērtās par ASV latviešu satikšanās vietu. Viesu vidū bija arī vairāki jaunie atbraucēji.

Filadelfijā, oktobrī. K.

Kanādieši meklē ziemeļbriežu audzētājus

VĒSTULE LATVIJAI NO KANĀDAS

Kanādas prese ziņo, ka Kanādas valdība nodomājusi Eiropas DP nometnēs vervēt instruktorus eskimu apmācīšanai lopkopībā, sevišķi ziemeļbriežu barošanā un kopšanā. Mekenzijas upes krastos dzīvo vairāk desmittūkstošu eskimu. Tie pārtiek galvenā kārtā no medībām. Izmedījuši savu apvidu, eskimi pārceļas uz citu mežu.Šāds viņu dzīves veids Kanādas valdībai nav patīkams, un tā jau agrāk mēģinājusi eskimus atradināt no klejošanas, aicinot tos ierīkot savas saimniecības un audzēt ziemeļbriežus. Daži kovboji, kas šeit uzsākuši briežu audzēšanu, īsā laikā kļuvuši bagāti. Turpretī eskimiem saimniekošana nav veikusies. Tiem parasti pietrūkst pacietības un trūkst arī piedzīvojumu.

Šo iemeslu dēļ Kanādas valdība atzinusi, ka latvieši un citu Ziemeļaustrumeiropas tautu piederīgie varētu būt labi eskimu skolotāji ziemeļbriežu audzēšanā. Arī ASV valdība jau ķērusies pie šādu instruktoru savākšanas, meklējot tos Vācijas amerikāņu joslas DP nometnēs.

Ontario, oktobrī. A. K.

Vienīgi penicilīna ir diezgan

MAZI PADOMI BRAUCĒJIEM UZ AUSTRĀLIJU

Labu cerot, tomēr jāsagatavojas arī vislaunākajam. Tāpēc, braucot uz Austrāliju, nedrīkst aizmirst iegādāties dažus medikamentus. Kāda tautiete raksta:

„Var jau būt, ka medikamenti uz kuģa nebūs jālieto, tomēr katram gadījumam vajaga kādas tabletes pret saaukstēšanos, ichtiolu varbūtējiem augoņiem, kādu zālīti sirds stiprināšanai uc tamlīdzīgas mantiņas. Piedzīvots, ka brauciena laikā ar medikamentiem ļoti trūcīgi. Vienīgi penicilīna ir diezgan. Visgrūtāk cīnīties pret jūras slimību. Labākās zāles ir — ja par to cenšas nedomāt. Ja sliktajai sajūtai tiešām neiespējami pretoties, tad jāguļ uz muguras un dziļi jāelpo. Svarīgi arī daudz ēst, pat brīžos, kad sajūta ļoti slikta. Ja vilnis ceļ kuģi uz augšu, tad jāieelpo, bet slīdot lejup — jāizelpo.

Kādas drēbes ņemt līdzi un kā brauciena laikā saģērbties? Daudzi uzvelk savas labākās drēbes, bet pēc tam nožēlo, jo jūras ūdens visu sabojā. Sievietes rokas koferī pietiek ar pāris tērpiem, lai tos brauciena laikā varētu apmainīt. Der arī kāds priekšauts. Kurpes jāņem tādas, lai viņā galā vieglu sirdi varētu aizmest projām, uzvelkot pēc tam labākās, kas paņemtas līdzi. Nevar braukt bez siltām drēbēm un kādas vecākas segas. Ir daudz brīžu gan uz kuģa, gan arī Austrālijā nometnē, kad jāsalst.

Ierados Austrālijā pavasarī. Esmu saimnieces palīdze kāda klostera slimnīcā Pertā, kur neviena atbraucēja vēl nav izvietota darbos trako namā. Kopā ar otru latvieti dzīvoju skaistā istabā ar verandu un skatu uz dārzu. Pelnu tā, ka iztikt varu. Nav ne labāk, ne arī sliktāk, kādu biju iedomājusies dzīvi Austrālijā. Trako namos var vairāk nopelnīt, bet šajā gadījumā — paldies par naudu!" Š.

Bez izņēmuma un izšķirības

Latviešu organizēšanās Argentīnā 40 gadu rituma

VĒSTULE NO BUENOS-AIRESAS

Latvieši, kas šodien ieceļo Argentinā, nav svešajā krastā pilnīgi vieni, bet var meklēt padomu savā organizācijā — Latvju savienībā Argentinā. Sūtņa Dr. P. Oliņa ierosinājumā, to nodibināja jau 1935. g. 5. oktobrī. Savienības pirmais oficiālais sarīkojums notika tā paša gada 18. novembrī ar latviešu mākslinieku Marīnas Kārkliņas, A. Priednieka-Kavaras, K. Burkevica un A. Pikiera piedalīšanos. Organizācijas darbību tomēr neizdevās padziļināt, jo biedri sanāca kopā tikai papriecāties. Daudz domstarpību Argentīnas latviešos bija tajos baigajos laikos, kad Latviju pirmo reizi okupēja komūnisti un pēc tam vācieši.

Tikai 1948. g. 13. jūnijā, kad notika plaša latviešu sanāksme, atkal atjaunojās savienības gandrīz pārtrauktā darbība. Par priekšsēdi ievēlēja J. Biti, bet valdē P. Ķēzi, V. Gustu, A. Gustu un R. Kļaviņu. „Savstarpējās iepazīšanās vakars", kas bija atjaunotās organizācijas pirmais sarīkojums, deva it prāvus ienākumus mazturīgo atbraucēju atbalstam. Pilnā biedru sapulcē savienība dibinās LCK ierosināto aprūpes centru un pašpalīdzības fondu. Iespaidīgs izvērtās Dr. A. Bilmaņa pieminas akts, piedaloties arī igauņem un lietuviešiem. Baznīckunga Jāzepa Grišāna aizlūgums bija pirmais atklātais dievkalpojums latviešu valodā Argentīnā. Par šo sarīkojumu atreferējumu ievietoja pat iespaidīgais laikraksts „La Priensa". Ar jaunu trimdinieku ierašanos savienības darbība solās vērsties arvien vēl plašumā.

Latviešu organizēšanās Argentīnā sākās jau pirms 40 gadiem, kad 1908. gada 26. aprīlī nodibinājās Buenos Airesas latviešu strādnieku pašpalīdzības grupa, kuras sekretārs bija Pāvils Lapiņš. Vēlāk organizācija pārveidojās par latviešu bibliotēku Zvaigzni. 1909. g. Rosario de Santa Fē nodibinājās tās filiāle. Tur parādījās arī pirmais latviešu periodiskais izdevums Argentīnā — „Dzirkstele", bet drīz tomēr apdzisa Buenos Airesā, H. Jankoviča ierosināts, iznāca žurnāls „Biedrotājs". Zvaigznes biedru pēdējā sapulce notika 1914. g. 1. februārī. Protokolā atzīmēts, ka kasē atrodas 54,82 peso un bibliotēkā 430 grāmatas.

1928. g. 12. oktobrī notika Latviešu kultūras biedrības dibināšanas vakars. Jau pēc gada tomēr [illegible] nesaprašanās ar Latvijas ģ[illegible]konsulu Kārli Bergu, kas 1930. g. 22. aprīlī novērsās no šīs organizācijas. Ķildas atbalsojās pat dzimtenes presē un 1930. g. maijā konsuls Bergs ziņoja Latvijas ārlietu ministrijai, ka „solidākie latvji" nodibina Buenos-Airesā latviešu klubu. Kopš šī laika Argentīnā darbojās 2 latviešu organizācijas, kas savā starpā nevarēja sadzīvot un pat 18. novembri svinēja atsevišķi. Abu organizāciju sarīkojumi notika arī vēl 1931. gadā, pēc kam par to darbību vairs nekas nav dzirdēts.

Tagadējā Latvju savienība Argentīnā grib vienot bez izšķirības visus tautiešus. Organizācija vēlās uzturēt arī visciešāko sadarbību ar latviešu trimdas organizācijām Vācijā.

Buenos Airesā, oktobrī. J. B.

Skauti gaidā augstu viesi

Startautiskā skautu biroja direktors, pulkvedis Vilsons no 8.—22. novembrim apmeklēs Vāciju. Viesis, kas 1938. g. piedalījās arī Latvijas skautu pēdējā lielajā nometnē Lielupē, iepazīsies ar DP skautu dzīvi un apmeklēs amerikāņu iestādes, lai informētu tās par DP skautu vajadzībām. Pulkv. Vilsons 8. nov. viesosies Minchenē, 9. nov. Nirnbergā, 10. nov. Augsburgā un Eslingenā.

Spānijas ikdiena

PIEZĪMES PAR CEĻOJUMU ĢENERĀĻA FRANKO ZEMĒ

Spānija nepiedalījās II pasaules karā un to spānieši uzskata par pašreizējās valdības nopelnu, neatkarīgi no tā, kurā pusē bija tās lielākas vai mazākas simpatijas. Atsevišķu brīvprātīgo vienību piedalīšanās cīņās austrumu frontē šai ziņā neko negrozot. Ceļotāju tomēr pārsteidz daudzie gruveši, niknu un ilgu cīņu pēdas, kas vēl joprojām rāda, ka pirms nedaudz gadiem te plosījies nežēlīgs brāļu karš. Tas nav tikai smagi cietušais Alkazars un visa Toleda, pat dzīvīgā Madride nav vēl aizdziedinājusi cīņu pēdas. Madridietis ar skumju nopūtu rāda:

— Te bija fronte. Tur bija sarkanie. Te bija nacionālie spēki. Madridē nebija nevienas ēkas, kas nebūtu bijusi ar vairāk vai mazāk trāpījumu pēdām. Bet mēs tomēr izturējām . . .

Spānijā nav nevienas ģimenes, kas nebūtu šā vai tā skarta pilsoņu kara laikā. Ir grūti svērt un izšķirties par nostāšanos vienā pusē, kad nav viss līdzdzīvots un redzēts. Ir skaidrs, ka par pilsoņu kara laiku abām pusēm būtu ko noklusēt, jo blakus ideju skaidrībai un cēlam to reālizējumam ir plosījies arī cilvēks — zvērs. Un tas ir bijis kā vienā, tā otrā pusē.

Tā šīs drupas, kas ir ap spānieti, ievelkas arī viņā pašā. Un drupas vienmēr aizņem kādu vietu, kurā būtu varējusi būt dzīvība. Tās smagst. Runājot ar spānieti par viņa zemes likteņiem, ir tāda sajūta, it kā drusku jāmelo. Ar smaidu un mierinājumu jāsaka: varēja taču būt vēl sliktāk . . .

Spānietis stipri cieš arī no ārpasaules nostājas pret Spāniju. Spānija ir noslēgta. Ledus atkūst tikai lēnām. Un ja, braucot pa Spāniju, sobrīd redz joprojām daudz drupu, kuru novākšanai nav attiecīga rosīguma, varbūt arī vajadzīgo līdzekļu, tad toties ļoti plašos apmēros tiek būvēti un laboti ceļi. Šim mērķim rodas kaut kur lieli līdzekļi. Šķiet arī, ka tie nenāk no nesavtīgas sirsnības, bet no „reālpolitikas". Un spānietis skaidri šo situāciju apzinās.

Spānijas ikdiena, bez šaubām, ir dažāda. Vistuvākais mums varbūt būs Spānijas pilsētnieks, ierēdnis. Tam ir savs dzīvoklis, noteikts darba laiks; pieticīga, ļoti pieticīga alga, tikpat pieticīgas ir arī viņa izpriecas — kino, vēršu cīņas, pastaigas, vakarā viņa glāze kafejnīcā. Ar draugiem un paziņām viņš tiekas ārpus mājas. Seko stingri izstrādātajām sadzīves konvencijām. Pilsētas jaunatnē dzīvi veselīgas morāles priekšraksti. Nekādas vieglprātīgas brīvības un vaļības. Jauneklis meklē sev dzīvesbiedri, un to pašu apsvērti dara arī jaunava. Laulības oficiālā nešķiramība paceļ laulības institūtu ļoti augstā līmenī, un ļoti maldīsies katrs, kas domā, ka te viegli atradīs romantisku dēku iespējas, kas robežotu ar izlaidību. Spānieša kvēle un temperaments spēj kalpot ne vien iedomātām vaļībām, bet arī sevis valdīšanai.

Pilsētās ir apbrīnojama tīrība. Tas pats arī dzīvokļos. Ne vien Madrides ielas mazgā divas reizes dienā, bet arī katra vismazākā pilsētiņa ir ļoti tīra. Sevišķi augsta ir viesnīcu kultūra.

Spānijas aristokratija vēl joprojām apdzīvo lielas pilis, kas daudzkārt ar savām viduslaicīgajām sienām atgādina milzīgus cietokšņus, kur veselām fasādēm nav nemaz logu vai ir tikai nelieli lodziņi šaujamlūku veidā. Iekšējais iekārtojums daudzkārt ļoti grezns, ar plašām telpām un lieliskiem iekšējiem pagalmiem un milzīgiem, ēnainiem parkiem aiz augstiem akmens mūriem. Taču uz ielas Spānijas grāfu vai markīzu daudzkārt nevar atšķirt no pieticīgā pilsoņa, jo nedz bagātība, nedz dižciltība spānieti neatbrīvo no rakstu-rīgās tieksmes uz atsacīšanos, uz askēzi.

Spānijas strādnieki nav sevišķi plaša šķira, jo rūpniecībai gan ir lielas iespējas, bet vēl nav iespēju plašumā izvērsta reālizējuma. Te saplūst kā zemnieki, tā pilsētnieki, kas ar vienu kāju it kā stāv jaunās kopības lokā, bet ar otru vēl vecajā.

Pelēka un smaga dzīve ir zemniekam. Satiksmes grūtumi viņu bieži ir pilnīgi izolējuši no pasaules. Viņa pastāvīgais satiksmes līdzeklis, ēzelis, nav nekāds rikšotājs. Tas viss apzīmogo arī viņa ražošanas intensitāti un tirgus iespējas. Paši spānieši saka, ka viņu lauksaimniecībai ir nepieciešami jauni vēji.

Zemnieka māja ir vai nu akmenskrāvuma celtne biezām sienām un maziem lodziņiem, lai izvairītos no saules mocītājas svelmes, vai arī biezām māla sienām celta neliela būve, kuŗa jo vairāk uz dienvidiem, jo biežāk sniegbalta. Ir apgabali, kur saimniece vairākas reizes nedēļā balsina savu mitekli — i sienas, i jumtu. Apmeklējot pavisam vienkāršu zemnieka mitekli Kastilijā, biju pārsteigts par tā tīrību. Nedaudz iekārtas priekšmetu, sniegbaltas istabiņas sienas, liels pavards vienas telpas stūrī, kuŗā uz āķa uzkabina vārāmos traukus, bet uguni kurina uz pavarda klona, kas grīdas līmenī. Kurina ar milzīgiem čiekuriem. Mazā, šaurā koridora sienā ir izbūvētas mazas nišas, kuŗās atrodas nedaudz trauku. Atsevišķa niša lielajam, apaļajam māla traukam ar diviem šauriem kakliņiem — ūdenim. Šis ir svarīgākais trauks visā mājturībā, jo ūdens te ļoti dārga manta. Kādā plašākā telpā, ar velvētiem mauru stila spraišļiem atdalītā alkovā, ir platā dzimtas gulta. Viss te ir ļoti vienkāršs, mazā skaitā, bet tīrs un patīkams.

Spānijas zemnieks strādā ļoti čakli. Daudzkārt viņa zeme, sevišķi, ja tā ir retajās kalnāju apstrādājamās daļās, prasa labu kopšanu. Un viņš to arī dod savai zemei.

Īpatu pārsteigumu svešiniekam sagādā Spānijas sieviete ar savu nesamo. Visu — lielu vai mazu — spāniete nes uz galvas. Liels, platu stīpu nostīpots spainis, augšā šaurāks, uz leju platāks, kalpo dzeramā ūdens nešanai. Pēc tā ļoti bieži jāiet tālu uz aku vai avotu. Turp un atpakaļ spāniete šo smago trauku nes uz galvas, bez roku palīdzības. Bieži var sastapt spānieti ar milzīgu grozu uz galvas, jā, pat ar divi saiņiem vienu uz otra. Spānietei ir īpata gaita, stalta un līdzsvarojuma jūtīga. Tā viņa var strauji iet ar vissmagāko nastu uz galvas, var strauji pagriezties atpakaļ, lai noskatītos pakaļ aizbraucējam autobusam, un atkal turpināt ceļu — nepaceļot roku līdz nastai.

N. Neikšanietis

Tas mums godu nedara

Angļu pilsētiņai Latersvorsai piederēja rekords, ka tur 2 gadus neviens nebija sodīts par piedzeršanos un dauzonību, bet 5 latvieši tagad šo rekordu lauzuši, raksta „Leicester Mercury".

Latersvorsas policija 11. septembrī no ielas piecēla 3 piedzērušus cilvēkus. Tie izrādījās Bitervelas nometnes latviešu iemītnieki Vaclavs Ločmelis, Kristaps Vītols un Jānis Popovs. 19. septembrī ielas vidū dzērumā satiksmi traucēja Edvards Papaus no Bitervelas un Pēteris Kļaviņš no Bairdinberijas.

Visi 5 latvieši sodīti. Par šiem notikumiem raksta pat lielais angļu laikraksts „Daily Express".

Nometņu dzīve

GAIDU UN SKAUTU 3 gadu svētkus rīkoja 51. Daugmales skautu un 22. Daugmales gaidu vienība Minchenē. Šajās organizācijās ir ap 50 jauniešu. Skautus vada Žanis Grundmanis, bet gaidas Mirdza Labsvīre, kas ir arī Sidrabenes novada priekšniece. Darba skatē interesants bija skauta Z. Jirgena būvētais transformātors, radio aparāts un virpas.

JONSTRUPES nometnē Dānijā padomes vēlēšanās ievēlēti līdzšinējie: E. Bite, A. Jostsons un A. Avotiņš.

VĒSTULES REDAKCIJAI

T. Bukss, Hallendorfā

VAI DRĪKST SMIETIES?

Bija pavasaris, — mūs skrīnēja. Pagāja vasara un tagad rudenī pēc pusgada skrīnē atkal, šoreiz mutiski. Jau vairāk kā trīs gadi pagājuši kopš kara beigām, bet vēl arvien jārēķina, kur esam katru brīdi mituši kopš 1939. gada.

Tagadējais mutiskais skrīnings uzticēts vienam cilvēkam. Skrīnējamais ir viens ar viņu. Ja tas neprot svešvalodas, tad skrīnē bez runāšanas no skrīnējamā pases. Ja uz jautājumu, vai ir asinsgrupa, atbilde apstiprinoša, tad tic, ja noraidoša, tad netic un liek izģērbties. 15 līdz 20 minūtēs vairākas reizes jautā, vai neesi bijis brīvprātigais, vai esi mobilizēts. Varbūt, ka tas viss vēl pēc trīs gadiem tiešām vajadzīgs, bet ir arī jāpasmaida. Tikai jājautā, vai mazie drīkst smieties, ja lielie taisa jokus?

Janvāŗa beig[illegible] Ziemas kauju

AMERIKĀŅU ĢENERĀLIS 12 REIZ VE[illegible]

Šodien vairs neviens nerēķinās, ka Padomju Savieniba blokādi atcels kāpēc rietumu sabiedrotie gatavojas „ziemas kaujai". BBC korespondents domā, ka izšķīrējas būs tikai pēc beigas, kad amtosfairiskie apstākļi Vācijā visslikt[illegible]kie. Tad izšķirsies, kas uzvarējis ziemas kauju par Berlīni. Sabiedrotie pārliecināti, ka uzvarētāji būs viņi. Padomju puse, ka, sliktam laikam iestājoties, ka tāpat atrodas Parīzē. Arī Vīnes ārlietu ministrs Dr. Braunes devās uz vēstniecību. Viņam pievienojās arī Brazilijas, Čīles, Bolīvijas, Perū, Dominikānu republikas, Kolumbijas un Nikaraguas pārstāvji. Eksilās valdības pieņemšanu galvenāja Ramadjē ar Moku, Pavlovu Savienības, Polijas, Meksikas, Somijas, Kubas un Venecuēlas pārstāvi.

Amerikāņu žurnāls „Collier's" raksta, kā savā laikā organizēja Berlīnes transporta lidmašīnu kustību uz Berlīni. Kad ģenerālis Klejs paziņoja berliniešus apgādās pa gaisu, [illegible]

KOSTARIKAS „ZĀLAMANA SPRIEDUMS"

Šodien Spānijā svinīgi atzīmēja 456. gada dienu, kopš Kolumbs atklāja Ameriku. Šai sakarībā Spānijas vēstniecība Parīzē rīkoja pieņemšanu. Tieši tai pašā laikā vienā viesnīcā Spānijas eksilā valdība, kā tāpat atrodas Parīzē. Arī Francijas ārlietu ministrs Dr. Bramuldevās uz vēstniecību. Viņam pievienojās arī Brazilijas, Čīles, Bolīvijas, Perū, Dominikānu republikas, Kolumbijas un Nikaraguas pārstāvji. Eksilās valdības pieņemšanu galvenāja Ramadjē ar Moku, Pavlovu Savienības, Polijas, Meksikas, Somijas, Kubas un Venecuēlas pārstāvi.

Kostarikas zālamaniski izrīkojās Kostarika – tā nosūtīja savus pārstāvjus uz šādām vietām.

Tie nepareizām durvīm

- Ko šī te meklē?
- Kas es jums ir par šo? Es tāpat kā jūs varu iet pie mācītāja.
- Jūs nepieņems. Es pirmā jau mēģinos.
- Uja, vai ta' jūs vien varat uz baznīcu? Jā, tagad jau visi uz baznīcu. Bet uz baznīcu neviens. Uz derēja vispirms aizliet uz baznīcu.
- Kāpēc? Man uz baznīcu? Ja es daudz grēku, ejat jūs. Man, ka vecīt[illegible] nomaksāti. Mans vecais pareizi saka . . .
- Sacīt jau var, bet tas nav smuki no jūs tā.
- Un jūs? Vai jūs pate labāka?

- - - - - - - - -

- Atvainojiet, ko jūs te ņematies manām durvīm?
- Kundzīt, kundzīt, vai mācītāja ir mājā?
- Jā, mums darīšanas. Pēc anketas uz Ameriku griebējām.
- Vai Die', vai Die', te jau kopš dievs mācītājs vairs nedzīvo! . . .
- Ai, tu, un es vēl te runāju . . .

Mets Metums

Princis Filips palīdzēs [illegible] ņēmumos un pa to laik[illegible] tikai pusa[illegible]

Britanijas kronprinceses Elizabetes vīrs princis Filips paredz no savas vidus daļēja atvaļinājuma laikā atsaurināt savus amata pienākumus britu admirālitātē, lai vairāk varētu veltīt Elizabetei kopš nirms un pēc novembra vidus. Šādā priecīgā notikuma, kā varētu palīdzēt kronprincesei viņas oficiālos pienākumus pa laiku, kamēr karalis Džordžs VI [illegible]ceļojumā Elizabeti apciemos Austrāliju un Jaunzēlandi. Brauciens [illegible]ilgs ne ātrāk par janvāŗa beigām, bet, pēc pēdējām ziņām, tas [illegible]ir nemaz nenotikt, ja kaujas kuģis „Vanguard", kas paredzēts kapteiņa braucienam uz abām Lielbritānijas dominijām, admirālitātei [illegible]svarīgā stāvokļa dēļ būtu vajadzīgs citiem uzdevumiem. Kā Anglijas dominijās tomēr cer, ka [illegible]brauciens notiks.

Princis Džordžs vēl nav paziņojis, [illegible]vai uzdevumi starplaikā būs [illegible]princesei, bet domājams, ka vi-

izņēmuma un izšķirības

šeju organizēšanās

inā 40 gadu rituma

LE NO BUENOS-AIRESAS

ši, kas šodien iecelo Argenti-svešajā krastā pilnīgi vieni, meklēt padomu savā organi- Latvju savienībā Argenti-a Dr. P. Oliņa ierosinājumā, ināja jau 1935. g. 5. oktobri. as pirmais oficiālais sariko-tika tā paša gada 18. no-ar latviešu mākslinieku Mā-ārkliņas, A. Priednieka-Ka-. Burkevica un A. Pikiera nos. Organizācijas darbību eizdevās padziļināt, jo biedri opā tikai papriecāties. Daudz ību Argentīnas latviešos s baigajos laikos, kad Lat-mo reizi okupēja komūnisti tam vācieši.

1948. g. 13. jūnijā, kad notika atviešu sanāksme, atkal at-savienības gandrīz pār-darbība. Par priekšsēdi ievē-ti, bet valdē P. Ķēzi, V. Gustu, un R. Kļaviņu. „Savstarpējās nās vakars", kas bija atjau-rganizācijas pirmais sarīko-deva it prāvus ienākumus go atbraucēju atbalstam. Pil-ru sapulcē savienība dibinās rosināto aprūpes centru un zības fondu. Iespaidīgs iz-Dr. A. Bilmaņa piemiņas piedalo ties arī igauņem uviešiem. Baznīckunga Jā-šāna aizlūgums bija pir-klātais dievkalpojums latvie-dā Argentīnā. Par šo sarī-atreferējumu ievietoja pat gais laikraksts „La Prensa", u trimdinieku ierašanos sa-darbība solās vērsties ar plašumā.

šu organizēšanās Argentīnā u pirms 40 gadiem, kad 1908. aprīlī nodibinājās Buenos latviešu strādnieku pašpalī-grupa, kuras sekretārs bija Lapiņš. Vēlāk organizācija ojās par latviešu bibliotēku i. 1909. g. Rosario de Santa binājās tās filiāle. Tur parā-rī pirmais latviešu periodis-ievums Argentīnā — „Dzirk-bet drīz tomēr apdzisa Bu-resā, H. Jankoviča ierosināts, žurnāls „Biedrotājs". Zvaig-edru pēdējā sapulce notika 1. februārī. Protokolā atzī-a kasē atrodas 54,82 peso un kā 430 grāmatas.

g. 12. oktobrī notika Latviešu s biedrības dibināšanas va-au pēc gada tomēr ... nās ar Latvijas ge... nsuli Bergu, kas 1930. g. 22. aprīlī s no šīs organizācijas. Kļū-alsojās pat dzimtenes presē . g. maijā konsuls Bergs zi-atvijas ārlietu ministrijai, ka ie latvji" nodibina Buenos-latviešu klubu. Konš šī laika nā darbojās 2 latviešu orga-s, kas savā starpā nevarēja t un pat 18. novembri svinēja i. Abu organizāciju sariko-otika arī vēl 1931. gadā, pēc r to darbību vairs nekas nav s.

dējā Latvju savienība Argen-ib vienot bez izšķirības visu-us. Organizācija vēlās uztu-visciešāko sadarbību ar lat-rimdas organizācijām Vācijā os Airesā, oktobrī.

J. B.

uļi gaidā augstu viesi

autiskā skautu biroja direk-ulkvedis Vilsons no 8.—2[9] rim apmeklēs Vāciju. Vi-s 1938. g. piedalījās arī La-kautu pēdējā lielajā nometnē , iepazīsies ar DP skautu d... apmeklēs amerikāņu iestādes rmētu tās par DP skautu va-m. Pulkv. Vilsons 8. nov. vie-Minchenē, 9. nov. Nirnbergā, Augsburgā un Eslingenā.

VĒSTULES REDAKCIJAI

kss, Hallendorfā

AI DRĪKST SMIETIES?

pavasaris, — mūs skrīnēja. vasara un tagad rudenī pēc a skrīnē atkal, šoreiz mutiski. irāk kā trīs gadi pagājuši ara beigām, bet vēl arvien jā-kur esam katru brīdi mituši 939. gada.

dējais mutiskais skrīnings uz-vienam cilvēkam. Skrīnēja-r viens ar viņu. Ja tas neprot lodas, tad skrīnē bez runāša-skrīnējamā pases. Ja uz jau-, vai ir asinsgrupa, atbilde inoša, tad tic, ja noraidoša, tic un liek izgērbties. 15 līdz ūtēs vairākas reizes jautā, vai bijis brīvprātīgais, vai esi mo-s. Varbūt, ka tas viss vēl pēc diem tiešām vajadzīgs, bet ir pasmaida. Tikai jājautā, vai drīkst smieties, ja lielie taisa

Janvāŗa beigas izšķirs ziemas kauju par Berlīni

AMERIKĀŅU ĢENERĀLIS 12 REIZ VED PĀRTIKU BERLĪNIEŠIEM

Berlīnē vairs neviens nerēķinās, ka Padomju Savienība blokādi atcels, kāpēc rietumu sabiedrotie gatavojas „ziemas kaujai" BBC korespondents domā, ka izšķirēšas būs janvāŗa beigas, kad amtosfāriskie apstākļi Vācijā visslikākie. Tad pierādīsies kas uzvarējis ziemas kauju par Berlīni. Sabiedrotie pārliecināti, ka uzvarētāji būs viņi. Paredzēts, ka, sliktam laikam iestājoties, apgāde virzīsies no britu lidlauka Vunstorfā un Hamburgā, jo no turienes ir visīsākais ceļš uz Berlīni.

Miglas dēļ lidmašīnas jau bija spiestas pārtraukt kustību ceturtdienas priekšpusdienā. Kad vēlāk laiks uzlabojās, lidojumi atjaunojās, bet arī krievi atjaunoja šaušanas manevrus gaisa koridorā. Nu jau ir 14 dienu, kopš padomju iestādes visiem iespējamiem līdzekļiem mēģina traucēt Berlīnes apgādi. Līdz šim tomēr visi mēģinājumi izrādījušies nesekmīgi, ja sabiedroto lidaparāti apgādāti speciālām ierīcēm, kas nosaka katras padomju lidmašīnas tuvošanos.

Amerikāņu žurnāls „Collier's" pastāsta, kā savā laikā organizēja transporta lidmašīnu kustību uz Berlīni. Kad ģenerālis Klejs paziņojis, ka berliniešus apgādās pa gaisu, ASV aviācijas virspavēlnieks Eiropā ģenerālis Lemejs saņēmis rīkojumu veikt visus vajadzīgos priekšdarbus. Radiotelegrammas tūdaļ nosūtītas uz bazēm Havaju salās, Alaskā, Panāmas kanāla rajonā un uz lidlaukiem Savienotajās Valstīs. Teksasas aerodromā pavēle lidotājus pārsteigusi, kad tie peldējušies. Pēc dažām minūtēm 48 virsnieki un 88 piloti jau atradušes ceļā uz Vāciju. No Alaskas amerikāņi izlidojuši tādā steigā, ka paņēmuši līdz savus tūbas zābakus un citus apģērba gabalus, kas nepieciešami aukstajos apgabalos. Tagad tie kā „trofejas" karājas Reinas-Mainas lidlaukā Frankfurtē. Katrs pilots dienā veic 2 līdz 3 lidojumus. Tā kā tik intensīvs darbs ļoti nogurdina personālu, ģenerālis Lemejs devis rīkojumu par obligātu atpūtu sestdienās un svētdienās. Šais dienās lidmašīnas vada aviācijas štābu virsnieki. Arī pats ģenerālis Lemejs jau 12 reiz vedis pārtiku berliniešiem.

St, M

KOSTARIKAS „ZĀLAMANA SPRIEDUMS"

Trešdien Spānijā svinīgi atzīmēja 456. gada dienu, kopš Kolumbs atklāja Ameriku. Šai sakarībā Spānijas vēstniecība Parīzē rīkoja pieņemšanu. Tieši tai pašā laikā viesus aicināja arī Spānijas eksilā valdība, kas tāpat atrodas Parīzē. Argentīnas ārlietu ministrs Dr. Bramuļa devās uz vēstniecību. Viņam pievienojās arī Brazilijas, Čīles, Bolivijas, Perū, Dominikānu republikas, Kolumbijas un Nikaraguas pārstāvis. Eksilās valdības pieņemšanu pagodināja Ramadjē ar Moku, Padomju Savienības, Polijas, Meksikas, Panāmas, Kubas un Venecuēlas pārstāvji.

Isti zālamaniski izrīkojās Kostarika — tā nosūtīja savus pārstāvjus uz abām vietām.

Pie neņareizām durvīm

— Ko šī te meklē?

— Kas es jums ir par šo? Es tāpat kā jūs varu iet pie mācītāja.

— Jūs nepieņems. Es pirmā jau pieteicos.

— Uja, vai ta' jūs vien varat uz Ameriku? Jā, tagad jau visi uz Ameriku. Bet uz baznīcu neviens. Jums derēja vispirms alziet uz baznīcu.

— Koo? Man uz baznīcu? Ja jums daudz grēku, ejat jūs. Man, ka tik nodokļi nomaksāti. Mans vecais vienādīgi saka . . .

— Sacīt jau var, bet tas nav smuki, ka jūs tā.

— Un jūs? Vai jūs pate labāka?

— — — — — — — — — —

— Atvainojiet, ko jūs te nematies pie manām durvīm?

— Kundzīt, kundzīt, vai mācītāja kungs mājā?

— Jā, mums darīšanas. Pēc anketām, uz Ameriku gribējām.

— Vai Die', vai Die', te jau kopš mēneša mācītājs vairs nedzīvo! . . .

— Pi, tu, un es vēl te runāju . . .

Mets Metums

Princis Filips palīdzēs Elizabetei valsts pienākumos un pa to laiku no flotes saņems tikai pusalgu

Lielbritanijas kroņprinceses Elizabetes vīrs princis Filips paredz no oktobŗa vidus daļēja atvaļinājuma veidā sašaurināt savus amata pienākumus britu admirālitātē, lai vairāk laika varētu veltīt Elizabetei periodā pirms un pēc novembŗa vidū gaidāmā priecīgā notikuma, kā arī, lai varētu palīdzēt kroņprincesei veikt viņas oficiālos pienākumus pa to laiku, kamēr karalis Džordžs VI ar karalieni Elizabeti apciemos Austrāliju un Jaunzēlandi. Brauciens plānots ne ātrāk par janvāŗa beigām, bet, pēc pēdējām ziņām, tas var arī nemaz nenotikt, ja kaujas kuģis „Vanguard", kas paredzēts karalpāŗa braucienam uz abām Lielbritanijas dominijām, admirālitātei starptautiskā stāvokļa dēļ būtu vajadzīgs citiem uzdevumiem. Kā Anglijā, tā dominijās tomēr cer, ka brauciens notiks.

Karalis Džordžs vēl nav paziņojis, kādi īpaši uzdevumi starplaikā būs kroņprincesei, bet domājams, ka viņa kā tromantiniece pa karaļa prombūtes laiku vadīs karalisko „valsts padomi". Padome izpildīs visas karaļa funkcijas apmēram sešu mēnešu ilgajā periodā, kamēr viņš būs ārpus Anglijas. Pa 9 mēnešus ilgo atvaļinājuma laiku princis Filips, pēc paša lūguma, saņems no admirālitātes tikai pusalgu. Filips ir britu karaliskās flotes leitnants un nesen beidzis sešu mēnešu kursus Grīnvičas karaliskajā flotes kolledžā.

Flotes virsnieks ir arī 26 gadus vecais Dānijas prinča Akseļa dēls princis Flemings, kas nupat saderinājies ar kāda Kopenhagenas veikalnieka Nīlsena 23 gadus veco meitu Rutu. Apprecot „vienkāršu mirstīgo", Flemings atteiksies no prinča titula un kļūs par grāfu. Viņa brālis princis Georgs, kas kalpo par militāratašeja palīgu Dānijas vēstniecībā Londonā, minēts par iespējamu līgavaiņa kandidātu princesei Margaretai.

NYHT, DM

Višinskis cīņā ar technikas un cilvēku nepilnībām

Mūsdienu technikas izgudrojumi spēj veikt brīnumlietas, bet reizēm tie tomēr sanīkojas. Tā gadījās arī kādā UN politiskās komisijas sēdē. Tieši brīdī, kad padomju delegāts Višinskis teica savu runu par atombumbām, sabojājās galvas telefoni, kuŗos delegāti var noklausīties runu tulkojumus pēc vēlēšanās vienā no četrām valodām. Kaut kāda centrāles defekta dēļ Višinska runa bija dzirdama vienīgi ķīniešu versijā. Techniskie darbinieki tūlīt bridināja runātāju — viņš nelikās zinis; viņu bridināja otru reizi, lūdzot brītiņu uzgaidīt, līdz aparātūru salabos. Tad Višinskis kļuva nikns: „Es nevēlos, ka mani pārtrauc! Man nav svārīgi, vai viņi mani dzird, vai nē!" To dzirdot, kāds klausītājs priekšējās rindās lietiski piezīmēja: „Tagad gan viņš reiz saka patiesību. Ne jau mums domāta viņa runa."

Kļūmes gadās ne vien mašīnām, bet arī cilvēkiem. Tāda gadījās arī kādam padomju izlūkošanas dienesta darbiniekam, kas bija ziņojis priekšniecībai, ka ASV izdota kāda „trešā pasaules kaŗa karte". Uz šo ziņu pamata Višinskis kādā runā šajo pili vērsa jaunus pārmetumus pret ASV, pieminēdams karti par piemēru „launprātīgajai kaŗa propagandai pret Padomju Savienību un Austrumeiropas demokratijām". Vēlāk noskaidrojās, ka karte izdota 1944. g. un attēlo Klusā okeana kaŗalauku otrajā pasaules kaŗā. Tā bija pēc kārtas trešā veselā karšu serijā un tādēļ saucās „Kaŗa karte III", bet nepietiekamu angļu valodas zināšanu dēļ aģents bija sniedzis uztraucošo informāciju, ka ASV jau izgatavo trešā pasaules kaŗa kartes.

N

Ģenerālis Klejs sola atbalstu BSP darbā

Ģenerālis Klejs, atbildot kādam Baltijas sieviešu padomes prezidija rakstam, paziņo, ka sniegs iespējamo palīdzību BSP visiem turpmākiem pasākumiem baltiešu DP labā. Ģenerālis uzsver, ka viņa galvenais sekretariāts Berlīnē ierosinājumus un lūgumus nosūtīs attiecīgām militārām vai civilām iestādēm, kur tos izšķirs un kārtos.

BSP šāda veida kontaktu cer panākt arī ar ģen. Robertsonu angļu joslā un ģen. Kēnigu franču joslā, lai sekmīgāki veiktu savus uzdevumus jaunatnes, sieviešu un darba nespējīgo baltiešu labā.

T. Erdmane

DAŽOS VĀRDOS

ASV vienīgā iespēja paliek turpināt atomieroču attīstīšanu, līdz būs radīta iedarbīga starptautiska atomenerģijas kontrole, vēlēšanu runā ceturtdien paskaidroja prezidents Trumens.

„Brīvās Čechoslovakijas padome" trešdien nodibināta Vašingtonā. Par tās pagaidu priekšsēdi ievēlēts bijušais ministru prezidenta vietnieks Dr. Zenkls.

Gāzes esot sākuši lietot Ķīnas komūnisti cīņā pret valdības kaŗaspēku, ziņo aģentūra „Jaunā Ķīna".

Uz angļu joslu aizbēdzis caur Berlīni Leipcigas birgermeistars Eichelbergs. Viņš paskaidrojis, ka no 100.000 Padomju Savienībā īpaši apmācītiem agrākiem vācu kaŗa gūstekņiem izveidotas speciālpolicijas vienības padomju joslā.

15 ārvalstu misijas atsaukt no Berlīnes ierosinājis maršals Sokolovskis. Tās bijušas akreditētas pie sabiedroto kontrolpadomes, kas faktiski vairs nepastāvot.

„Kaut ur Francijā" atradīsies Rietumeiropas ūnijas militārās organizācijas galvenais štābs, ziņoja AP pēc virspavēlnieka feldmaršala Montgomerija apspriedes ar trīs ieroču šķiru virspavēlniekiem franču ģenerāli De Latru De Tasiņi, angļu gaisa maršalu Robu un franču viceadmirāli Žožāru Londonā.

Fosters Dalless un 12 citi amerikāņu UN delegācijas padomdevēji svētdien ieradīsies Štutgartē, kur starp citu apmeklēs arī vienu DP nometni.

No 14 uz 23 britu flote palielinās savu aviācijas bazes kuģu skaitu, ziņo „Daily Graphic".

Atpakaļ uz Maskavu devies amerikāņu vēstnieks Bedels Smiss.

12 amerikāņu piloti ieradušies Teherānā, lai sagatavotu irāniešu lidotājus. 13 citus instruktorus gaida ierodamies tuvākās dienās.

Pirmie 438 DP, to vidū grupa baltiešu, vakar no Brēmerhāfenas devās ceļā uz ASV jaunā iecelošanas likuma ietvaros.

Kā nodrošināt Rietumeiropu

(Turpinājums no 1. lpp.)

Rietumvācijas valdības nodibināšanai sekotu vācu armijas izveidošana, ko daudzi vēlas. Šai ļoti kritiskajā periodā galvenā problēma būtu: kā aizsargāt Rietumeiropu, kamēr to pašu padara spējīgu aizsargāties. Pamatstratēģija — noturēt padomju armiju pie Elbas ar pretakcijas draudiem varētu arī izrādīties nepietiekama. Tādēļ būtu jau drīzumā ar pieejamiem spēkiem jārada Rietumeiropā kāda barikāde.

Būtu jādara tik daudz, lai ne vien pārliecinātu krievus, ka gājiens uz rietumiem būtu pārāk dārgs, bet lai arī pārliecinātu frančus un pārējās Rietumeiropas tautas, ka krievi tiešām ir pārliecināti. Lai Kremlim parādītu, ka invāzija Rietumeiropā būtu pārāk bīstama, pēc Lipmana domām, nebūtu jāgaida mēneši, līdz izdebatētu un ratificētu militāru alianses līgumu, bet varētu jau tūlīt izdot deklarāciju, nodrošinot tai arī Djuija atbalstu, ka jebkādu krievu agresiju pāri demarkācijas līnijai uzskatītu par kaŗa aktu pret ASV.

Otrkārt, lai liktu krieviem samierināties ar Rietumu ūnijas apbrunošanos, Lipmans ieteic militārās palīdzības līgumu saistīt ar sarunu piedāvājumu par Vācijas militāru evakuāciju, atstājot to neitrālizētu un atbruņotu, apmēram agrāko Vandenberga un Bērnsa priekšlikumu garā. Tāds atrisinājums neprasītu amerikāņu spēku galīgu izvākšanu no Eiropas. Amerikāņi izvaktos uz Rietumeiropu, bet krievi uz Austrumeiropu. Amerikāņi arī tad vēl atrastos tuvāk Rūrai nekā krievi.

Padomju Savienība varbūt samierinātos ar Viduseiropas evakuāciju un Rietumeiropas aizsardzības sistēmas izveidošanu, ja tajā neiekļautu Vāciju. Bet ja arī krievi ar to nesamierinātos, raksta Lipmans, rietumu stāvoklis nebūtu sliktāks, bet gan labāks. Ar tādu rīcību ASV pierādītu, ka to politika patiešām ir defensīva un ka tās nevēlas Vācijas militārās varas atjaunošanu. Sākot sarunas, kas konfliktu novilcinātu, ASV mazinātu saspīlējumu, dotu laiku nostabilizēties jaunajai ASV valdībai un atļautu civilizētajai pasaulei nomierināt nervus, nobeidz Valters Lipmans.

„New York Herald Tribune" ievadrakstā norāda, ka ASV politikas noteicēji nekad neesot nopietni apsvēruši Rietumeiropas reālu un tūlītēju aizsardzību, bet gan tikai kādas teorētiskas, nākotnē iespējamas „nepieciešamības" gadījumā. Ja tas būtu apsvērts, tad piezīmē laikraksts, amerikāņu kaŗaspēka dispozīcija Eiropā nebūtu tāda, kāda tā ir tagad. Tādēļ viss atkarājas no amerikāņu politisko un militāro plānotāju spējas no nākotnes plāniem vairāk pievērsties aktuālajām momenta problēmām.

Tā paša laikraksta līdzstrādnieks Rasels uzsver, ka Rietumeiropas aizsardzības vājākais punkts ir ieroču trūkums, ko novērst ir vienīgi ASV spēkos. Tālab Francijā un pa daļai arī Anglijā sākot izpausties uzskats, ka rietumu alianse sava pašreizējā vājuma dēļ varot vairāk kaitēt nekā palīdzēt.

BBC, NYHT

Jauna attīstība

(Turpinājums no 1. lpp.)

nību. Labi informētas Londonas aprindas vienīgās reālās kaŗa briesmas saskatot varbūtējā gaisa tilta neveiksmē. Tādā gadījumā rietumvalstīm būtu vai nu ļoti kritiskos apstākļos jācevakuē Berlīne, vai arī jāiesniedz krieviem ultimāts atcelt sauszemes blokādi. Tādā un. pēc šo aprindu pārliecības, vienīgi tādā gadījumā, Padomju Savienība sāktu kaŗu. Pēc informācijas, kas iegūta aiz „dzelzs aizkara", Maskava tagad nevēlas kaŗu un arī nav tam sagatavota.

Amerikāņu publicists Lipmans rakstā „New York Herald Tribune" izsaka līdzīgu domu kā britu ārlietu ministrs Bevins savā ceturtdienas runā par Lielbritanijas un Padomju Savienības attieksmēm. Nespēja panākt vienošanos par sadarbību, saka Lipmans, nepavisam nenozīmē, ka vispār nav iespējams vienoties, jo ir taču zināmas daudzas vienošanās un nolīgumi, kas runā nevis par sadarbību, bet par separēšanos, par sadarbības izbeigšanu, par „šķirtu dzīvi". Aplam ir spriest: ja mēs nevaram Vācijā sadzīvot kā draugi, tad mums jāklūst ienaidniekiem jeb, ja lielie četri nevar būt laimīga ģimene, tad jāsāk pie katras maltītes apmētāties traukiem vai beigās jāklūp vienam otram pie rīkles. Pēc Lipmana domām, vispār nav bijis un nebūs iespējams četrām jebšu trim vai divām uzvarētājām valstīm „sadarbīgi" pārvaldīt, uzcelt un pāraudzināt uzvarētu nāciju, bet vienīgais pareizais ceļš ir — iespējami ātri panākt saprātīgus miera noteikumus un tad atstāt uzvarētos pašu vaļai un atbildībai par jaunuzbūvi.

BBC, NYHT, NZ

Trīs lauvas gandrīz izjauc ķēniškīgu banketu

Grūti iedomāties, ka kāds cilvēks labprātīgi atteiksies no lieliski atalgotas vietas, sešu mēnešu samaksāta atvaļinājuma, labām dzeramnaudām, diviem automobiļiem, vasaras atpūtas mājas un tīģeru medībām. Un tomēr tāds cilvēks gadījies: tas ir Abesīnijas ķēniņa Haile Selasi bijušais galvenais pavārs Ervīns Fallers. Ķēniņu ķēniņam adresētajā rakstā Fallers laipni pateicies par parādīto godu un pateicis nepārprotamu nē, jo tagad viņš kļuvis ASV pavalstnieks, apprecējies ar amerikānieti un atvēris Kalifornijā nelielu kafejnīcu. Fallers vēl tagad nevar aizmirst traģisko 1936. gada rudens pēcpusdienu, kad, itaļu armijai tuvojoties, kopā ar Haile Selasi viņš bija spiests bēgt no Adisabebas, kas tad dega kā lāpa.

Fallera saistīšana par Abesīnijas ķēniņa galveno pavāru bija visai dīvaina. Toreiz uz šo vietu pretendēja 500 kandidātu, bet Haile Selasi galma maršals izvēlējās viņu — šveicieti. Kad kādreiz vēlāk Adisabebā Fallers jautāja ķēniņa pilnvarniekam, kāpēc tas izšķīries tieši par viņu, galminieks atbildējis: „Kaŗa gadījumā mans valdnieks vēlas, lai viņa maltītes sagatavo kādas neitrālas valsts pilsonis."

Ķēniņu ķēniņam Fallers uzticīgi kalpoja no 1933. līdz 1936. gadam. Haile Selasi vienmēr bijis apmierināts ar savu galveno pavāru. Fallers atceras kādu 1935. gada novembŗa vakaru, kad viņš servēja dineju 1200 personām. To rīkoja par godu Zviedrijas princim Gustavam Ādolfam. Lepnais bankets bija tik labi izdevies un viesi tā slavēja garžīgos ēdienus, ka Haile Selasi pats personīgi iebāzis kabatā Falleram 800 dolaru dzeramnaudas. Zviedrijas princis toreiz viesojās Abesīnijā 14 dienu. Un Fallers gādāja, ka nevienā maltītē neviens ēdiens neatkārtojās.

1936. gadā sākās kaŗš ar Italiju. Kaut arī abesīņi sīvi pretojās, Musolini armijas jau atradās pusceļā uz Adisabebu. Fallers to dienu bija nolēmis likt valdnieka galdā cepeti „a la Milanaise". Jau bija gatavas arī zeltā iegravētas ēdienu kartes, kad Haile Selasi spiestuves direktors katēgoriski pieprasīja pārtraukt tāda ēdiena sagatavošanu, kas saucas ienīsto italiešu pilsētas Milānas vārdā. Zelta kartes aizmeta projām, bet ķēniņš cepeti tomēr notiesāja, jo Fallers tam bija izgudrojis citu nosaukumu.

Eksotiskā valdnieka galmā dažreiz gadījās arī komplicētas situācijas. Tā Fallers atceras kādu dineju, ko pēkšņi iztraucēja šausmīgi rēcieni ķēniškīgajos dārzos. Radās milzīgs uztraukums, jo no būriem bija izlauzušies trīs vareni lauvas, kas Abesīnijā skaitās nacionāls simbols, kāpēc tos nedrīkst nonāvēt. Divus iezemiešus lauvas jau bija saplosījušī. Drīz noskaidrojās, ka dzīvnieku uzraugs par slepkavību iebāzts cietumā, otrs, apkopējs kaut kur pazudis, bet trešais dzēruma dēļ jau vairākas dienas dzīvniekus nebija barojis. Cits nekas neatlika, kā steigties uz cietumu un atbrīvot ieslodzīto uzraugu. Pēc ilgām pūlēm viņam beidzot laimējās dzīvniekus ievilināt krātiņos. Haile Selasi par to uzraugam atlaida sodu.

Kad itaļi jau atradās Adisabebas pievārtē, abesīņi aizdedzināja savu galvaspilsētu. Sadega arī Šveices viesnīca un bārs, ko bija nopircis Fallers. Pašam Selasi pavāram tomēr laimējās izbēgt un viņš nokļuva Savienotajās Valstīs.

Raibā pasaule

* Londonas konferencē par koloniju problēmām kādas afrikāņu cilts virsaitis pieprasīja, lai atdod viņa vectēva galvaskausu, kas atrodoties kādā viņam nezināmā vācu mūzejā. Vācieši galvaskausu esot piesavinājušies priekš pirmā pasaules kaŗa, Versaļas miera līgumā apsolījuši to atdot, bet līdz šim tas vēl neesot noticis. Britu koloniju ministrija pavēlējusi pārmeklēt visus vācu mūzejus. (DT)

* Amerikāņu laulātais pāris Gērkes Vikonsinas štatā nolikušies ziemas guļai, ko viņi dara katru rudeni. Līdz 15. aprīlim Gērkes ne reizi neatstāj gultu, ēd ļoti maz un viņus visu laiku kopj pašu meita. (DSp)

PĒC LIELĀS BUMBOŠANAS

BIJ. SABIEDRISKO LIETU MINISTRA A. BĒRZIŅA ATMIŅAS

*

1943. g. 22. novembrī Berlīni piemeklē kārtējais gaisa uzbrukums. Atrazdamies patvertnēs, ļaudis gan dzird bumbošanu, bet neaptver tās ciekas. Tas atklājas tikai vēlāk.

*

XXXIV

Pirmais pārsteigums bija otrā rītā — negāja apakšzemes vilciens. Drusku nepatīkami, ka tālais gabals uz darbu jācilpo kājām. Izejot uz Kanta ielas, atklājās pirmās nakts uzlidojuma posta ainas. Vairums logu izgāzti, uz ielas vāļājās dažādi dzīvokļu iekārtas piederumi un izpostīto veikalu preces. Vietām vēl dega veselas namu grupas, bet citur dziļas bumbu bedres un namu gruveši vai pilnīgi aizsprostoja kustību. Bet izrādījās, ka tas, ko redzēju Kanta ielā, ir tikai mazs ievadījums tiem postījumiem, kas atklājās tuvojoties Zoo stacijai.

No skaistajām celtnēm zooloģiskā dārzā bija pāri palikušas kūpošas drupas. Lepnā un bagātā Tauenciena iela bija nopostīta pilnīgi. Grezne restorāni un lieliskie Ufas kinoteātri, kur vēl vakar cilvēki straumēm plūda iekšā un ārā, pamazām liesmu saēsti sadrupa. Lielais universālveikals Ka-De-We, lielākais Berlīnē, vēl dega gaišās liesmās, bet izdegušo ielu dzelzceļu vagonu nesadegušās dzelzs daļas, kā dīvaini ģindeņi izkaisīti gulēja starp drupām un liesmām. Kvadrātkilometriem plašā liesmu jūra sakarsējot gaisu, radīja kaut ko līdzīgu vētrai, nesdama pa gaisu veselas liesmu pīnes, sviezdama gājējiem sejās karstus pelnus un sodrējus.

Pie kāda nama kūpošām drupām vecs vīrs ar rūtainu lakatu apsietu galvu un no sodrējiem un negulētas nakts iekaisušām acīm ar spieķi rušinājās gruvešos. Ko viņš tur cerēja atrast? Kādas no liesmām pasargātas vērtības? Taču nē. Viņa rokas kustējās mechaniski, kamēr acis raudzījās citur. Tās nebija tikai namu drupas. Tās bija daudzu darbā pavadītu dienu drupas, kas viena pār otru sabrukušas gulēja sirmgalvja priekšā. Kurp ies viņa ceļš, kad viņš būs spiests šai drupu kaudzei pagriezt muguru?

Kāda māte, elektrisko spuldzi vienā rokā, bet pie otras rokas vezdama divus ar seģeni apsegtus bērnus, centās izkļūt no šīs postažas. Ar kabatas lakatiņu apsegtu seju, uzmanīgi starp tādiem pat, šķiet valodu zaudējušiem cilvēkiem uz priekšu kustēdamās, viņa mēģināja aizsniegt Nollendorfa laukumu. Bet ceļā viena un tā pati aina — drupas un liesmas.

Potsdamas ielā kāda nama degošā veikalā pie sienas greznos ierāmējumos karājās vēl Hitlera un Geringa ģīmetnes. Kamēr stāvēju un raudzījos, liesmas apņēma abas ģīmetnes un vienā mirklī audekls pārvērtās oglē. Brīdi vēl pie sienas palika karājoties tukšie rāmji. Tad arī tie saira pelnos, tāpat kā pelnos sabruka viss, kas radies Hitlera neprātīgajā fantazijā, ar vācu tautas paklausību plānots, celts un iekārtots.

Arī savu darba vietu atradu pilnīgi nopostītu. Vai darbs turpināsies un kur, neviens noteikti nevarēja pasacīt. Daži vairākzinātāji domāja, ka daudzas iestādes laikam pārcelšot ārpus Berlīnes, to vidū arī mūsējo.

Atpakaļceļā iegriezos Bairreitera ielā, lai apskatītos, kas noticis ar mūsu sūtniecības namu. Tas bija izdedzis. Visā ielā tikai viens nams, kā pa brīnumu, stāvēja neskarts.

Stāstīja, ka 22. novembra uzbrukums, kurā piedalījušās 2000 angļu lidmašīnas, 45 minūšu laikā atstājis bez pajumtes 280.000 berlīniešus.

Tikai decembra sākumā nokļuvu citā darbā — būvniecības darbinieku apdrošināšanas sabiedrībā. Pirmās pāris dienas iestādes vadība man parādīja daudz uzmanības, jo nosūtot darbā, šķiet, bija pateikts, ka „nāku" no Gestapo. Personālšefs, vecs partijas aktīvists, „kolleģiālā" draudzībā pat paspēja pastāstīt, ka arī viņam esot ar šo iestādi diezgan cieši sakari. Nesteidzos nedz viņa, nedz citu darbinieku kļūdīšanos labot. Bet pēc pāris dienām, kā vēlāk uzzināju, „draudzīgais" personāla pārzinis saņēmis rīkojumu mani uzmanīt, un tad arī atklājās, ka no Gestapo gan esmu atsūtīts, bet kā uzraugāmais. Ar to arī visa laipnība bija vējā. Tikai dažus mēnešus vēlāk, kad saņēmu speķa sūtījumus no mājām, ar personāldaļas vadītāju atkal kļuvu pa draugam: labi nožāvētam cūkas speķim nevarēja pretim noturēties pat nacionālsociāli**stiskā** partijas disciplīnā rūdīta **sird**sapziņa.

Iestādes vadība ar lielu nopietnību centās no manis iztaisīt ierēdni. Darbā ierados kā visi darbinieki pulksten astoņos no rīta. Pie kopējā galda strēbu pusdienas viru, kas pa lielākai daļai bija kāda sakņu vira. Bieži bija arī kāds burkānu sautējums ar ļoti daudz paprikas. Šis ēdiens iemantoja apzīmējumu „rietumu valnis", jo tāpat kā rietumu valnis, tā arī šī piparotā burkānu vira esot „neienemama".

Darba laiks beidzās piecos. Nebūt nebiju pirmais, bet arī ne pēdējais, kas atstāja darba telpas, tikai pie kāda darba mani piedabūt gan neizdevās. Priekšā noliktos aktus izšķirstīju samērā rūpīgi. Grūtāk jau gāja ar sociālo likumu studēšanu, kas kopā sastādīja grāmatu ar vairāk kā 600 lappusēm. Bet līdz ko man spieda spalvaskātu rokā, aizbildinājos, ka vāciski rakstīt neprotu.

Alfreds Bērziņš

*

Turpinājumā lasiet „SASTAPŠANĀS ADLONAS VIESNĪCĀ"

Rūta Skujiņa

Virs bezdibeņa

Kalns labajā pusē kā siena stāvs,
Un kreisajā bezdibens klusē.
Pa šauro taku mēs staigājam,
Kaut saule jau vakara pusē.

Kad matos vlegli viļņojam
Es jūtu tavu dvašu,
Tad gribas man pacelties pirkstgalos,
Lai skūpstītu tevi pašu.

Bet savā pasaulē iegrimis,
Tik rāmi tu solo blaku.
Un jābaidās man, ka neklūpu,
Un nepazaudēju taku.

Ja galvu tu mazliet noliektu
Un savu es paceltu nieku,
Varbūt šis gājiens mums darītu
Virs bezdibens mazliet prieku.

MĀKSLINIECE ADA, LAI VARĒTU GLEZNOT

VIESOŠANĀS GĀJIENS PA SILLENBUCHU

Paradīze būs atradusies kalnā, domāju torīt, kad 10. Štutgartes ielu dzelzceļš mani rautin rāva caur augļu dārziem, garām vīnstīgotām vasarnīcām un miķeļnīcās slīgstošajām sētām un Sudraba mežu, kas aug Sillenbuchas pievārtē. Pārmīšus pa abpus logiem rudens lapās skatīdamās, neizkāpu tās divas piestātnes pirms gala punkta, kā biju mācīta, un itin nedroša jautāju vagona vadītājam atceļu uz Sillenbuchas latviešu nometni. Švābs teica: mēs jūs aizvedīsim tās divas piestātnes atpakaļ. Un par brīvu aizveda.

Ej un skaties, kam ceļu prasīsi? Pirmajā vasarnīcā kāds lietpratīgi bungo klavieres. Laipodama, lai nesamītu vēl rasainos bumbierus, eju dārzā un vīram, kas līkņājas ap tomātiem, prasu:

— Komponists Dārziņš, vai nē? —

— Latvieši ir otrā mājā — galvu nepacēlis atsaka švābs.

Pie otra dārza vārtiņiem atkal diža bumbiernīca, augļu zemē kā ķezas. Pakrētuši gan tie sillenbuchieši, nodomāju. Bet pie bumbiernīcas raksts: „Plaujas svētku tirdziņš komitejas telpās."

Pirmā istabā laipna nometnes policija. Visi gatavi aizvest pie komponista Dārziņa, bet atvērtas durvis vilina otrā telpā pie klāsta. Kā tad, Groskaufmaņa māla trauki vēl tepat, kaut pats meistars jau labu laiku jaunkanādietis. Latviski audumi, Annas Dārziņas gleznotas tautu meitas, Jūrmalas košās puķes, ādas darbi un koka griezumi, viss sapratīgi izlikts un daiļš. Ej nu skaties, bet ko iesāksi bez naudas?

Situāciju glāba Laika izdevējs Helmārs Rudzītis, svaigi iemitinājies sillenbuchietis, bijis lieleslingenietis, kas abi ar kundzi smaidīdami mani veda pa smilšainām ieliņām, atkal pāri bumbieņiem, uz savu māju. Pa ceļam sastapām Paulu Zaksu, jaunu, spirgtu un tikpat smaidīgu kā visus, kas mums šai svētdienas rītā nāca pretim. Un neviens nepacēla un neēda nokritušos augļus. Pie mums, Manheimā, gan visi ēd, bērni ēd ābolus, iezemieši maizi, ēd uz ielas, ielas dzelzceļā, ēd vienmēr un visur. Bet neviens nesmaida tā, kā Sillenbuchā neēzdami.

Pēdīgi parādās arī Dārziņi.

Vari grozīt kā gribi emigrācijas jautājumu, Dārziņš paliek neticīgais un viņu neaizrauj pat jaunkanādiešu kustība ar divām avīzēm, kur vēl nav feļetonu. Istaba viņiem maza kā baložu būda. Četras sienas klāj Annas Dārziņas jaunās gleznas ar citu, svaigu un savu koloritu un iecērti. Mirdza Polikeviča dziedājusi, un viņai dāvinātās dzeltenās dālijas gleznotāja uztriepusi māla krūzē kā tikko plūktas. Kāda seja uz ziliem un brūniem krāsu laukiem; vēl citas jaunas, spirgti tvertas.

— Anna, Sillenbuchas gaiss tev nāk par labu, ko? —

Gleznotāja smaida. Komponists norūc itin kā teikdams „jā", un tad cieminš pamana, ka pusistabiņas aizņem klavieres. Jā, otru gultiņu iestiepjot te tikai naktī. Bet uz tās, kas allaž sienai piespiedusies, sēž gleznotāja un ada amerikāņu armijas krāsas kamzoli.

— Salīgu par adītāju pie IRO. Mēneša norma astoņi kamzoli pusaudžiem. Dabūšu par tiem 120 markas. — Viņa met cilpu pa cilpai, smaida savu tonisko smaidu, ceļas ar adīkli rokās un uzliek vārīties tējas ūdeni.

Volfgangs Dārziņš cilā Anšlava Eglīša jauno lugu Galma gleznotājs un nemaz negrib runāt par nesen uzrakstīto klavieru sonāti, ko izdos Kalnājs Manheimā, kas jau laidis klajā Emīla un Volfganga Dārziņu dziesmas.

— Viņš taču nevar vienā laidā rakstīt, man jāpalīdz maizi pelnīt kaut vai adot. Gleznas neviens nepērk, — ierunājas gleznotāja.

Dzeram tēju, ēdam siļķi un runājam par Andreja Lindberga vijoles spēli, par mūziku Amerikā. Tad ejam zem spodrām rudens zvaigznēm uz 10. ielas dzelzceļa piestātni.

— Rītu mēs braucam pie Anšlava Egliša un Janelsiņas uz Tailfingenu, — priecājas gleznotāja, bet komponists domā, ka ceļš ir briesmīgi dārgs, un piebilst: — Zaķīt, kad tu adīsi? —

— Es ņemšu adīkli līdzi. Un pasēdēšu arī pa naktīm nomodā, jo citādi nenobeigšu laikus. —

Ko tu tādiem, kam Dievs palīdz, padarīsi? — domāju iebraukdama naktī.

Velta Toma

„Karmen" deias Osvalda Lēmaņa inscenējumā

Par jauno Karmenes inscenējumu Štutgartes operā ir jāsaka, ka tas sniedz samērā maz iepriecinoša un, pat labi nepretenciozi vērtējot, reizēm tikko aizsniedz vidus mēru. Bez šaubām, apbrīnas vērts ir diriģenta Leitnera sniegums, Dekorātors W. Reinkings mūsu, latviešu izlutinātajā uztverē, stipri bālasinīgs. Ar līdzīgu vājumu sirgst arī režisors Jokišs. Šo savu divu kompanjonu vidū Osvalds Lēmanis šķietas gandrīz kā milzis. Līdz ar to ir skaidrs, ka viņa deju iestudējumi ceturtā cēlienā iezīmē neapšaubāmi un nepārprotami pašu iespaidīgāko skatuves epizodu visā inscenējumā. Gribētos teikt, ka Štutgartes operas baleta trupu, salīdzinot, ir grūti pat pazīt, tik daudz tā, Lēmaņa mūzas vadīta, ir ieguvusi izteiksmes kāpinājumā un stabilitātē.

Gribas cerēt, ka Lēmaņa debija Štutgartes operā iezīmēs sākumu ceļam, kas Lēmanim pavērs tālākas radīšanas un augšanas iespējas plašākā mērogā.

V. Dārziņš

Jānis Klīdzējs

GRĒKS uz PUSĒM

NOVELE

(3. turpinājums)

Pavērojuši prāvesta seju mācības sākuma laikā, baznīcēni redzēja, ka šodien slavēts nu gan neviens netiks.

Tā tad — viss ir kā gaidīts! — nodomāja Orups un ielika lūgšanas grāmata kabatā.

Pirmo mācības daļu Vasars bija beidzis. Uz brīdi viņš apklusa. Viņa lūpas sakniebās cieši un, pārlaidis skatu pār visu baznīcēnu galvām, viņš nopūtās. Bija tāds klusums, ka to varēja dzirdēt.

„Tādā skaistā svētdienā kā šodien vismīļāk es jums gribētu stāstīt par to pašu, ko jums varētu stāstīt ābols, kad tas vairs tikko turas pie zara, jo varbūt nākošā naktī viņš var arī nokrist. Vai jūs domājat, ka man tik ļoti patīk uz jums bārties? Bet ko gan citu, lai tas vecais Vasars dara, kad jūs paši viņam iedodat garu rīksti rokā? Tad viņš pa paradumam to vicina tā, ka tā svilpo. Un tāpēc svilpos šodien arī!"

Viņš apklusa. Kā ar viļņa šļācienu visa baznīca ievilka elpu.

Laudānieši atgāzās savos solos, lepni paslēja galvas, lai nu Vasars saka, kas sakāms! Viņiem tas bija jau skaidrs.

„Mans vecums man neļauj teikt jums garas mācības. Kam ir kauns un vēl cik necik kristīga cilvēka goda, tas sapratīs arī no īsuma. Jūs jau zināt, cik ļoti es nevaru paciest dzērājus, tādus kubulu dzērājus. Jūs zināt arī to, ka man nav ne prātā nācis bārties par godīgiem iemetējiem, jo kurš gan savu glāzīti neiemet, kad slāpst. Ir liela izšķirība starp iemetēju un dzērāju. Iemetējs ir kā stirna. Dzērājs ir kā vērsis. Pirmais aiziet priecīgs un gaišs. Otrais — ar saviem ragiem visas sētas un pakšus jaukdams, kamēr kaut kur pakrīt. Ticiet vai nē, ka šorīt pat, Dieva svētdienas rītā, es vienu tādu jau satiku! Un vai jūs varat iedomāties — kur? Mežā? Ceļmalā?"

Vecais prāvests bija piekusis no satraukuma un atmiņām. Uz brīdi viņš pieklusa. Baznīca aizturēja elpu. Tad viņš sita ar delnu uz ambonas malas tā, ka tie, kas bija apakšā, satrūkušies sarāvās.

„Ne mežā, ne ceļmalā, nē! Tepat netālu no krusta — baznīcas dārzā! Vai jūs dzirdiet — baznīcas dārzā!"

Arvien bargāks klusums auga baznīcā.

Laudānieši sāka grozīties un saskatīties. Tā lieta ir, acīm redzams, izjaukta, ļoti vīles nodomāja Orups. Būs kāds savārījis kaut ko karstāku un mācāniešu lieta tāpēc atlikta. Orups vienaldzīgi nokāra galvu.

„Šorīt ap deviņiem eju uz baznīcu. Ieeju dārzā un pa stidziņu čāpoju uz sakristiju. Skatos — brīnums ne brīnums! Turpat stidziņas malā zem liepas guļ tāds kā pelēks maiss! Domāju — maiss, ne maiss! Eju klāt — cilvēks. Satrūkos, domāju, tādā karstā laikā varbūt, kādu sirds vājinieku būs Dievs pie sevis pasaucis. Paklausos — šņāc un krāc kā ezers. Tad nu — dzīvs gan. Pabadu ar savu vēziņu šim mugurā un saku: Celies, celies! Te nu tad atradis vietu kur izšņākties. Reizē arī domāju — tagad tāds darba laiks un cilvēks nostrādājies var iemigt kur pagadās. Saku vēlreiz — celies, celies! Šis tik šņāc uz mutes nogūlies un nekust. Vēl domāju — varbūt, cilvēks saslimis, jo visādi var gadīties. Saņēmu visus savus spēkus un apvēlu šo uz muguras. Domāju, varbūt pazīšu, bet nepazīstu. Pieliecos šim tuvāk pie sejas un modinu, bet šis tā iekrācās, ka es domāju — vēl mani ieraus iekšā. Bet nu tūlīt arī saodu — nāk rūgts un skābs kā no alus kubula. Sapratu, kas šis man par baznīcēnu. Ak, tāds tu man! Labi, labi, domāju — tūlīt es tevi pamodināšu! Ar savu vēziņu kā nolēju šim pāris reizes pa gurniem, tā uzreiz bija sēdus. No kurienes tu man esi tāds? — es viņam prasu. Šis mirkšķina, mirkšķina savas miglainās acis un beidzot sāk vēl smieties. Iedomājiet, kas par pagānu — sāk smieties. No kurienes? — es viņam jau uzkliedzu. Beidzot viņš izšļupst: Garīgs tēvs, es esmu no Laudāniem. Dzirdiet visi — no Laudāniem!"

Vilnis ar šalkonu gāja pār baznīcu. Dažā stūrī tas tīri jautri palēcās uz augšu. Sevišķi ap to vietu, kur bija macāniešu galvas. Solus, kur sēdēja laudānieši, šis vilnis, likās, gandrīz vai apgāza un izdzina caur grīdu, jo laudānieši nevienu mirkli nebija tādu vilni gaidījuši. Viņi sēdēja izslējušies pārāk taisni, viņu kakli bija tik lepni izstiepti, ka šis atsitiens pret tiem bija taisni drausmīgs. Dažas minūtes viņi grima, grima melnā dzilumā ar atvērtām mutēm, kā varētu grimt laudis, kas mūziku klausoties taisni no kalna stāvuma pēkšņi būtu iesviesti Raznas ezerā.

Tur, kur sākumā sēdēja lepnākais Laudānu saimnieks Orups ar resnu, zalu kaklasaites mezglu zem zoda, tur vairs neredzēja galvas, bet bija manāms tikai tāds saplacis vadmalas līkums, varbūt, tie bija arī plecī.

Stebers, vēl pēdējo šīs skaistās dienas gaisu plaušām tverdams, sev sita ar biezo lūgšanu grāmatu pa pieri un nepārtraukti čukstēja:

„Ai, Jezus Marija, Jezus Marija, Jezus Marija . . ."

Rašpils koda lūpā, brīžiem kunkstēja un murmināja, bet tā vairs nebija lūgšana.

Deiduls šnauca degunu vienā šnaukšanā un pats vairs nesaprata, vai visas domas pēkšņi būtu pārvērtušās bezgalīgā, tievā un garā ūdenī.

Caune domāja — kaut tā viņa nolādētā mugura būtu vēl vairāk sāpējusi vakar, šodien un vēl nedēļu pēc tam.

Orupa Brigita nometās ceļos pie sienas un ar sava zīda lakata magonēm slaucīja asaras un kaunu.

Labu brīdi paklusējis, prāvests atsāka:

„Mīļie lautiņi! Lūgsim Dievu par laudāniešiem, lai viņus spētu atgriezt pie sāta, mēra un uz kristīgu cilvēku ceļa. Dziedāsim „Atnāc Svēts Gars Dievs Radītājs, dvēseļu apskaidrotājs . . ."

Baznīca sāka dziedāt.

Orups nosarcis un nosvīdis pacēla galvu un izmisis, kā atspaidu meklēdams, pablenza Caunes cietēja sejā un tikpat ātri novērsās.

(Turpinājums sekos)

Chronika

Latvijas dibināšanas 30 gadu atceres gadījumā Zviedrijā iznāks latviešu un zviedru valodā grāmata par Latvijas likteņiem. Gatavo arī pēc mākslinieka E. Dzeņa meta īpašas piemiņas zīmes, kuras izplatīs latviešu vidū visā pasaulē.

Indriķis Reitmanis Dānijā gatavo grāmatu dāņu valodā par pašreizējo postu Baltijas zemēs, un tā iznāks uz 18. novembri.

Emīls Skujenieks pārtulkojis lietuviešu rakstnieka Vitauta Alanta 3 cēlienu komēdiju Grāmatvedības kļūda, ko izrādīja Špakenbergas drāmas kopa, paredzot viesoties arī kaimiņu — Grosenbrodes un Eitinas nometnēs.

Gleznotājs Herberts Sils, kas dzīvo Augsburgā, pieņemts darbiem Austrālijā.

„LATVIJAS" ABONEMENTS.

Pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 0,80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareille iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai" (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

Latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstes arī Anglijā

Anglijas latviešu pirmajās vieglatlētikas meistarsacīkstēs Londonā labākie rezultāti reālizējās mešanu disciplīnās. Šķēpā uzvarēja J. Stendzenieks (63,74 m), lodē A. Puksts (13,74 m) un diskā Jankovskis (41,22 m). Augstlēkšanā uzvaras favorīts H. Brenčītis sāka ar 1,65 m augstumu, bet to nespēja veikt un palika bez vietas. 100 m ātrākais bija V. Sališs 12,2 sek.; 200 m V. Sališs 25,2 sek.; 800 m H. Brenčītis 2:25,5 min.; 1500 m E. Šalnājs 4:56,3 min.; 3000 m R. Miska 10:17,0 min.; augstlēkšanā R. Miķelsons 1,475 m; tāllēkšanā V. Sališs 5,89 m; trīssoļlēkšanā V. Sališs 12,25 m; kārtslēkšanā A. Mazītis 2,90 m un 4×100 m stafetē sastādītā vienība (Gertners, Brenčītis, Feldmanis, Sališs) 49,3 sek. LBL pr-ks Valdmanis uzvarētājus apbalvoja ar A. Mazīša zīmētiem diplomiem un grāmatām. Sacīkšu galvenie organizētāji bija A. Mauriņš un A. Bergvalds, bet tiesnešu pienākumus veica J. Bernāts, K. Bukass, R. Kadiķis, Priedītis, Priede, Ješiņs uc sporta darbinieki.

M. Kalve

MŪSU ŠACHISTU IZCILI PANĀKUMI ZIEMEĻVĀCIJĀ

Brēmenē notika Vezeras-Emsas apgabala biedrību meistarsacīkstes šachā. Piedalījās arī Oldenburgas latviešu YMCAs šachisti. Finmāla spēlē latvieši, nezaudējot nevienu partiju, ar 5—3 rezultātu uzvarēja vācu senioru klubu Bremer Schachgesellschaft. Latviešu vienībā bija A. Raņķis, V. Zemītis, K. Ādamsons, A. Liepnieks, E. Kārkliņš, E. Šneiders, P. Dubaus un G. Priede. Vācijas vecmeistars Karls, tāpat meistari Kupe un Dr. Taube, spēlēja neizšķirti ar Raņķi, Zemīti un Liepnieku, kamēr arch. E. Kārkliņš skaistā partijā pieveica bijušo apgabala meistaru Hemsotu. Pirmo reizi Vācijas šacha vēsturē latvieši izcīnīja „landesmeistara" nosaukumu. Par Oldenburgas latviešu šacha vienības izcilajām sekmēm liecina līdzšinējo 2½ gadu sacīkšu bilance: 27 uzvaras un 3 neizšķirtās sacensības.

A.

K. Šturms — DP labākais paukotājs

DP paukošanas meistarsacīkstēs Eslingenā piedalījās tikai latvieši un ungāri. Ārpus konkurences startēja vācietis Mansbergs. Paukošanā ar špagu uzvarēja K. Šturms (L.), 2. St. Krupanskis (U.), 3. G. Krastiņš (L.), Z. Kaktiņš (L.) izcīnīja 1. v. paukošanā ar floreti, atstājot aiz sevis St. Krupanski un L. Andersonu (L.). Skaistajās sacensībās ar zobenu vienādu punktu skaitu ieguva K. Šturms un G. Hamorijs — Ungārijas reprezentants 1936. g. Berlīnes olimpiskajās spēlēs. Papildus sacensībā pārākais izrādījās Hamorijs, 2. bija Šturms un 3. I. Krūmiņš, kas uzvarēja Hamoriju 5—1! Kopvērtējumā labākās sekmes guva latvieši, bet Kārlis Šturms, iegūstot 14 p., attestēja sevi par DP teicamāko paukotāju. Uzvarētājus godināja ar Ungārijas un Latvijas himnām. Balvas izdalīja latviešu sporta vad. viet. A. Celms. Ungāri izteicās, ka pārsteigti par latviešu izcilajām spējām.

Z.

Amerikāņu joslas volejbola meistarsacīkšu finālspēles vīriešiem notiks 30. un 31. okt. Valkā. Tajās tiesības piedalīties Fišbachas, Hanavas, Gīzenes, Eslingenas, Memmingenas un Hersbrukas vienībām.

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 1. Toska. 4. Elita. 7. Bet. 8. Limfa. 9. Afiša. 10. Top. 12. Spīvi. 15. Stābs. 18. Āboli. 19. Vēna. 22. Sebas. 25. Ksi. 26. Runāt. 27. Liāna. 28. Iri. 29. Sesks. 30. Skaņa. — Stateniski: 1. Talks. 2. Sambri. 3. Abāti. 4. Etaps. 5. Irida. 6. Araks. 11. Ozons. 13. Pie. 14. Var. 16. Tie. 17. Boa. 20. Tanks. 21. Akūs. 22. Sīlis. 23. Bračа. 24. Siāma.

SLUDINĀJUMI

V. Buka gramatnīca

(20b) Bevern ü. Holzminden

piedāvā ilgi gaidīto

A. Grīna rom. Dvēseļu putenis III d. — DM 4,—, kā arī Mika Valtari rom. par somu 39./40. g. karu — Mēs nemirsim nekad, DM 2,—, P. Gruznas rom. Bursaki — DM 3,—, Raiņa Uguns un nakts, luksus izdev. ar L. Liberta ill., — DM 12,— u. c. izdev.

Pieprasiet katalogu (saturā vairāk par 300 izdevumu, daļai no tiem cenas ievērojami pazeminātas). Grāmatas izsūta uz pēcmaksu, pierēķinot pārsūt. izdev. (139)

ANDR. OZOLIŅA APGĀDĀ,

adr.: (24b) Itzehoe, Kaiserstr. 18.,

īstā iespiedumā nupat iznākusi:

Brēmaņa Sich. Schritte III., 6. kl. DM 4.—

Iespiešanā atrodas:

1. J. Brēmaņa Sichere Schritte IV, 7. kl.
2. Lasāmā grāmata Tēvu valoda IV kl.

Rotāc. novilkumā sagatavoju:

1. V. Mālkalna Ķīmiju ģimnazijām
2. Dr. D. Biskapa Lipīgās slimības
3. Andr. Ozoliņa Fiz. un Eiropas geograf.

Bez tam piedāvāju:

1. Dabas māc. tautsk. 5. kl. (rot) DM 3.—
2. Brēmaņa Sichere Schritte II. DM 2.—
3. Fr. Jansone Tēvu val. 6. kl. DM 4.—
4. Brēmaņa Sich. Schritte I. 4. kl. (140)

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation-Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Verl.-Ges." Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

Padomju eksp
Stāvoklis st
un mieru ir
intere

Berlīnes problēma joprojām neatrisi
palikšu. UN aprindās valda cieša pārl
ar savu veto aizkavēs jebkādu Drošī
vetis pret Maskavu. Tādā gadījumā ri
gāk UN kopsapulcei. Tas, liekas, būs
ās kopsapulces prezidents, Austrālijas
tas visiem iespējamiem līdzekļiem p

Tvs, kas pazīstams kā mazo nāc
stāvis, tāpat UN ģenerālsekr
ņa Li, kā ziņo AP, vēl neuzska
ka būtu pienācis brīdis iejauk
s Berlīnes lietā. Tas varētu no
tikai pēc tam, kad to sīki būs
dotājusi Drošības padome un
ņemusi kādu lēmumu, ko Maska
ar savu veto noraidītu.

Tā „Newsweek" informācijas,
rmākāju vēstnieka Maskavā Smi
a ģenerāļa Kleja ziņojumi esot
rādī Vašingtonā pārliecību, ka
ru nesadarbības politika gada lai
ir varētu novest līdz karam, neat
ādi no tā, vai Kremlis vēlētos
ētisku konfliktu, vai nē. Sagaida,
Maskava savu draudu politiku
metīs arī ziemā, dibinoties uz
ņiju armijas stingro pārliecību,
ē spēj ziemas karam, bet
ņķiņu armija nē.

Šobrīdējā periodā, kad kara un
ņa problēma vairāk nekā jebkad
rmijusies Parīzes apspriežu cent
un kompromisu mēģinājumi
ēties nesekmīgi, diplomātu ap
ēķi lielu vērību veltī Džona Fos
a Dallesa braucienam uz Vāciju.
publikāņu prezidenta kandidāta
rkais padomdevējs un, Djuija
šanas gadījumā, viņa paredza
ārlietu ministrs 15. oktobrī bi
sauks steidzamai personīgai
ferencei pie ģenerāla Kleja
ceduriē. Pēc tam Dalless, ko,
ka ārlietu ministram Maršalam,
ēta par vienu no ievērojamāka
tagadnes amerikāņu politiķiem,
ās Berlinē un Vīnē, bet jau
ēm atgriezās Parīzē.

Iervijās presei Dalless uzsvēra,
ņina tiltu uz Berlīni katrā ziņā
ēs. ASV nostāju Berlīnes jau
ā nevar ietekmēt arī preziden
šanas, jo ārpolitikas jomā re
ānu un demokratu partijai
ņu nav un to vēlēšanu kam
ā nemaz neiejauc. Vīnē sniegtā
ņā Dalless pasvītroja, ka ASV
u nevar atļauties militāru vā
, tādēļ atjaunota aizsardzības
stiprināšana, bet tas viss da
ēra uzturēšanas labā.

ēdējo situāciju ERP adminis
rs Hofmans nesen apzīmēja
ārokli starp karu un mieru.
stāvokli Maskava vēlētos uz
nelerobežoti, ilgi, jo tas krie
vīsdevīgākais. To vislabāk
ot ar novilcināšanas taktiku.
Vīnas Drošības padomē tē-

Kāda laime, kāda laime . .

IH KOMŪNISTI „PĀRFRIZĒ" ČECHO

Čehoslovakijas komūnistu jaunākais pa
ņāns" pēc jaunā „tautas demokratijas"
Čehoslovakijas presē, pie kam valsts „
ņāde uz jaunu datumu un Masarika un
ņā nolikvidēti kā „tendencioza buržuis
ņu lūk, kas rakstīsim savu vēsturi, un mēs
ņu patiesības viedokļa," paskaidroja inf

Cepes pārrakstīšana sākās 14.
ņ kad visa komūnistu kontro
ņe sniedza slejām garus ko
ņus par kādu 1918. g. 14. ok
ņrādnieku demonstrāciju, kas
ņskatāma par patieso valsts
ņības sākumu, nevis oficiālais
ņoris. Šai demonstrācijā, ko
ņ neuzskatīja par nozīmīgu
ņu strādnieki protestēja pret
ņ sūtījumiem Austrijas sa
ņ laikā, kad čechu strād
ņa badu. Neesot tiesa, ka
ņācija notikusi pēc norādī
ņ no rietumiem, raksta komū
ņrakstā „Rude Pravo" re
ņ Novijs.

ņas avīze „Tvorba" kādā Ko
ņa Padomju Savienībai. Vēs
ņa piešķir visus 1918. g.
ņa iešiešība esot tāda, ka iz-

šķīrējs
oktobra
padomju
jis Čech
Uzskats,
nopelni
Eduarda
tumvalst
historiog
žuļisku
Pēc t
slejās p
nai, apg
silvaldīb
nopelni,
un Mask
valstis 19
ciju nev
vāciešiem
un sagla